

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Зубр — не свойская жывёла

Ці прыжывецца магазін на колах?

Невядомыя старонкі Другой сусветнай

М С М С

СТАР. 6

МІРНАЯ СІЛА

АДКБ трэба падняць і зрабіць моцнай арганізацыяй, але пры гэтым нікому не пагражаючы

Аб гэтым Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка заявіў на сустрэчы з генеральным сакратаром Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы Мікалаем Бардзюжам.

Прэзідэнт пацікавіўся сітуацыяй на сённяшні дзень, тэндэнцыямі ў арганізацыі, парадкам дня. «Наперадзе наша старшынства. Вы ведаеце, што мы вельмі сур'ёзна ставімся да падобных мерапрыемстваў. Мы заўсёды з вамі аднагалосна заяўляем аб тым, што ў свеце спакойнай не стала, і арганізацыю трэба не толькі падтрымліваць, але і падмацаць, рабіць трывалай, моцнай», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Пры гэтым Прэзідэнт падкрэсліў, што рабіць гэта трэба, нікому не пагражаючы. «Мы нікога не плануем, але прах трэба трымаць сухім, і дзе, як не ў гэтай арганізацыі, — звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы. — Таму мы вельмі сур'ёзна будзем рыхтавацца (і вас папросім, каб вы нам дапамаглі) да нашага старшынства. Каб мы падрыхтавалі некалькі значных прапаноў, прымальных для кіраўнікоў дзяржаў АДКБ, і змаглі годна прадставіць гэтую праграму».

Мікалаі Бардзюжа праінфармаваў Прэзідэнта аб бягучых напрацоўках у АДКБ, азнаёміў з прапанаваным парадкам дня сесіі Савета калектыўнай бяспекі, правядзенне якой запланавана 14 кастрычніка ў Ерване. Было адзначана, што на маючым адбыцца саміце плануецца разгледзець стратэгію калектыўнай бяспекі да 2025 года.

Падчас сустрэчы ішла гаворка аб фарміраванні ў маіцэванні сілавога складніка АДКБ. Аляксандр Лукашэнка і Мікалаі Бардзюжа абмеркавалі вучэнні з рознымі відамі калектыўных сіл, якія прайшлі, абмяняліся думкамі аб развіцці сітуацыі ў краінах — членах АДКБ і гарацых пунктах, паведамляе прэс-служба Прэзідэнта.

Генсакратар АДКБ таксама павіншаваў Прэзідэнта з паспяховым правядзеннем выбараў дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў. «Тая арганізацыя, якая была прадэманстравана, яшчэ раз пацвярджае, што ўсе дзяржаўныя органы, усе структуры працуюць вельмі эфектыўна», — адзначыў ён.

■ Ва ўрадзе

ВЫДАТКІ Ў ЖКГ ЗНІЖАНЫ, АЛЕ РЭЗЕРВЫ ЯШЧЭ ЁСЦЬ

Пра гэта ўчора паведаміў на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў прэм'ер-міністр Андрэй Кабякоў. У прыватнасці, ён адзначыў, што Прэзідэнтам нашай дзяржавы была пастаўлена задача на 2016 год па забеспячэнні істотнага зніжэння выдаткаў арганізацыі сістэм Мініжылкамунагаса і Мінэнерга па лініі жыллёва-камунальных паслуг, якія аказваюцца насельніцтву. Аднак пры гэтым неабходна захаваць і адпаведную якасць гэтых паслуг.

Андрэй Кабякоў паведаміў, што ўрадам сёлета прыняты меры па выкананні гэтай задачы. Напрыклад, аб'львіканкамамі былі вызначаны гранічна дапушчальныя цэны на асноўныя віды жыллёва-камунальных паслуг для насельніцтва. Даведзены канкрэтныя заданні па зніжэнні выдаткаў у жыллёва-камунальных гаспадарках сумарным памерам 251,6 млн дэнамінаваных рублёў. А падлік расходаў пры аказанні насельніцтву жыллёва-камунальных паслуг было вырашана ажыццяўляць на падставе планава-разліковых цэн і нарматываў бюджэтнага субсідавання.

Таму арганізацыям энергетычнай сферы і ЖКГ былі зніжаны цэны на прыродны газ па структуры тых паслуг, якія аказваюцца насельніцтву. Былі акрэслены задачы па зніжэнні эканамічных страт пры транспартаванні цэплавой энергіі.

Кіраўнік урада паведаміў, што прынятыя меры далі свой станоўчы вынік. За першае паўгоддзе сёлета сумарныя выдаткі ў гэтай сферы ўжо былі зніжаны на суму 312 млн дэнамінаваных рублёў, у тым ліку па сістэме жылкамунагаса — на 114 млн, а па лініі Мінэнерга — на 198 млн рублёў. Менавіта таму на пасяджэнні Прэзідыума было адзначана, што выкарыстанне планава-разліковых цэн дае станоўчы эфект. Разам з тым Андрэй Кабякоў адзначыў, што ў гэтай сферы яшчэ застаюцца рэзервы. Так, сёння не ўсе аб'львіканкамы і арганізацыі ЖКГ цалкам прытрымліваюцца гранічных параметраў планава-разліковых цэн, а раённы на месцовым узроўні не заўсёды аказваюцца эфектыўнымі. Таму цяпер Мініжылкамунагасу, аб'львіканкамамі і іншым органам неабходна прымаць дататковыя меры па выкарыстанні існуючых рэзерваў. Сярод іх у тым ліку будзе і паўсюднае выкананне даведзеных планава-разліковых цэн на жыллёва-камунальныя паслугі, своечасовае субсідаванне гэтых паслуг прапарцыянальна аказанню іх на факце. Неабходна зніжаць пратэрміновую запасы чанасць насельніцтва за атрымання паслугі ЖКГ і ствараць службу заказчыка такіх паслуг.

Прэзідыум Савета Міністраў заслухаў даклад міністра ЖКГ і першага намесніка міністра энергетыкі, кіраўнікоў аб'львіканкамамі і Мінгарвыканкама аб праведзенай рабоце і далейшых перспектывах па павышэнні эфектыўнасці і ўдасканаленні функцыянавання ў сферы жыллёва-камунальных паслуг.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

Лету найздагон

ЦЫТАТА ДНЯ

Марыяна ШЧОТКІНА, міністр працы і сацыяльнай абароны:

«У Беларусі падрыхтаваны праект указа аб павышэнні працоўных пенсій. Праект дакумента распрацаваны, зараз ён знаходзіцца на ўзгадненні ва ўрадзе. Згодна з указам пераарзілік працоўных пенсій павінен праводзіцца не раздзай за адзін раз на год з улікам фінансавых сродкаў дзяржаўнага фонду сацыяльнай абароны насельніцтва».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 19°
Віцебск	+ 14°
Гомель	+ 17°
Гродна	+ 18°
Магілёў	+ 15°
Мінск	+ 16°

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 14.09.2016 г.

Долар ЗША	1,9563
Еўра	2,1961
Рас. руб.	0,0301
Укр. грыўня	0,0745

■ Размова па сутнасці

НОВЫЯ ТРЭНДЫ Ў ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ

Што цяпер на хвалі цікавасці ў падростаючага пакалення?

Вывучаць касмічную біялогію, мікрафлюідыку і графічны экадзайн, займацца 3D-мадэляваннем, нейраілітаваннем, дызайнам адзення і аксесураў, вырабляць кераміку, ствараць мультфільмы і відэагульні, займацца гістарычнай рэканструкцыяй і дэкарэтыўнай апрацоўкай металу — вось далёка не поўны пералік заняткаў, якія сёння прапануюць дзецям і моладзі ўстанова дадатковай адукацыі.

Дарэчы, псіхалагі лічаць, што бацькі ні ў якім разе не павінны аказваць ціск на сваё дзіця пры выбары таго ці іншага гуртка, клуба або секцыі. Толькі занятак па душы можа прынесьці рэальную карысць. А вызначыцца з выбарам адразу могуць не ўсе. Знаходзіцца ў працэсе пошуку — гэта нармальны стан любога дзіцяці, якое жадае самарэалізавацца. У сілах бацькоў яму ў гэтым дапамагчы, штосці падказаць, параіць, але іх погляды і жыццёвы вопыт не павінны быць вырашальнымі...

СТАР. 5

Цёплы летні дзенькі ўжо адышлі ў гісторыю. За час, што застаўся да надыходу халадоў, трэба правесці рэвізію гадоўнасці жылля да зімы. Але як зрабіць усё правільна з улікам пажарнай бяспекі? Пра гэта карэспандэнт «Звязды» папрасіў расказаць начальніка ўпраўлення нагляду і прафілактыкі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Уладзіміра РАФАЛЬСКАГА.

Сімптомы

«зарослага» дымахода

Шмат трагедый у прыватных дамах у халадны час году разгортваецца па адным і тым жа сцэнарыі. Чалавек паліць у печы ўвечары, калі пасля захаду сонца паветра прыкметна халадае. Закрываючы юшку і пайшоў спаць. Дровы да канца не прагарэлі і працягваюць тлець. А кісларод да іх ужо не наступае! Калі прыгадаць школьны курс хіміі, то пры недахопе кіслароду пры гарэнні вугляроду ўтвараецца вельмі небяспечны чадны газ. Вось так самахоць чалавек і выракае сябе на смерць з высокай доляй верагоднасці. Менавіта таму ратаўнікі раіць разлічваць час так, каб печ выпалілася за 2 гадзіны да сну.

РЫХТУЕМСЯ ДА ХАЛАДОЎ

Найгадоўнейшай крыніцай небяспекі ў прыватным доме лічыцца печ. На першы погляд яна можа быць у прыдатным для эксплуатацыі стане. Але не выключана, што ў корпусе печы з-за ўсідзікі ці натуральнага старэння матэрыялаў утварыліся мікраскапічны шчыліны, праз якія будзе выходзіць у памяшканне чадны газ. Таму сценкі печы і дымаход трэба пабліць растарваць вапнай і пасля ў ёй выпаліць. І праблемныя месцы пазначана чорным колерам самі па сабе. Гэта неабходна зрабіць ужо зараз, пакуль не надыйшоў халаднее надвор'е, калі без п'янога аццплення абыходзіцца будзе немагчыма.

Сажма мае ўласцівасць моцна прыставаць да сценак коміна. У зоне найбольшай рызыкі сценкі, складзеныя з цэглы. Яны маюць шурпату структуру. А далей запускаецца замкнёнае кола: чым больш сажы, тым шурпатасці болей. Праз некаторы час цяга прыкметна пагоршыцца праз тое, што дыаметр для вывадзення дыму зменшыўся. Чалавек пачынае адчуваць холад, але кладзе ў печку больш дроў. Чым часцей адбываецца паленне, тым імклівей нарастае пласт сажы ў коміне. І так пакрысе становіцца становацца пажара небяспечным. Да таго ж дрэнная цяга спрыяе таму, што вуглякіслы і чадны газы не выходзяць у паветра, а пачынаюць паступаць у пакой. Вокусю вугляроду патрэбна толькі некалькі хвілін, каб ператварыць жытло ў «газавую камеру».

СТАР. 5

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Былы топ-менеджар «Газпрама» ўзначаліў урад Арменіі

Новым прэм'ер-міністрам Арменіі стаў Карэн Карапэцян. Адпаведны Указ падпісаў у аўторак, 13 верасня, прэзідэнт Арменіі Серж Саргсян. Па звестках ТАСС, у 2010—2011 гадах Карапэцян займаў пасаду мэра Ервана, а ў апошнія гады працаваў у расійскай «Газпраме». Папярэдні прэм'ер-міністр Арменіі Овік Абрамян абвясціў аб сваёй адстаўцы 8 верасня. Прэзідэнт Арменіі прыняў адстаўку Абрамяна. У той жа дзень урад краіны таксама пайшоў у адстаўку. Адначасова кіраўнік дзяржавы даручыў членам кабінета міністраў працягваць выконваць абавязкі аж да фарміравання новага ўрада. Тады ж стала вядома, што ўрад нацыянальнай згоды ўзначаліць 53-гадовы Карапэцян. Яго кандыдатуру вылучыў сам прэзідэнт Арменіі. Мяркуюцца, што кандыдатура Карапэцяна на пасаду прэм'ер-міністра будзе без праблем зацверджана парламентам.

Чацвёрта паралімпійцаў прабеглі 1500 метраў хутчэй за алімпійскага чэмпіёна

Адразу чатыры ўдзельнікі фінальнага забегу на Параалімпіядзе-2016 у Рыа-дэ-Жанэйра прабеглі дыстанцыю хутчэй, чым алімпійскі чэмпіён у аналагічнай дыстанцыі амерыканец Мэцью Цэнтрвіц. Менш за месяц таму ў фінале алімпійскай спарціўтаў у Рыа Цэнтрвіц пераадолеў дыстанцыю за тры хвілін 50 секундаў, што забяспечыла яму «золата». У спарціўцах атлетаў з парушэннямі зрокавых функцый (якія маюць астатак зроку да 10% і зольныя бачыць прадметы на адлегласці не больш за шэсць метраў) перамогу атрымаў алжыраец Абдэлаціф Бака. Ён паказаў вынік 3: 48,29 і ўстанавіў новы сусветны рэкорд. Хутчэй за Цэнтрвіца прабеглі паўтара кіламетра сярэбраны прызёр эфіоп Таміру Дэмсіс (3: 48,49), кецец Генры Кірва (3: 49,59), які атрымаў «бронзу», і брат паралімпійскага чэмпіёна Фуад Бака (3: 49,59), які застаўся без медала, паведамляе The Huffington Post.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

На поўначы Канады выяўлены другі карабель са зніклай у 1845 годзе экспедыцыі Франкліна

Даследчыкі выявілі абломкі карабля «Тэрор» з брытанскай экспедыцыі пад камандаваннем славутага мараплаўца, даследчыка Арктыкі, контр-адмірала Джона Франкліна, паведамляе Sky News. Зніклы ў 1845 годзе карабель быў знойдзены экіпажам навукова-даследчага судна «Марцін Бергман» 3 верасня на глыбіні 24 метры на поўначы Канады, недалёка ад вострава Бічы ў бухце Нунаут.

Прадстаўнік Арктычнага навукова-даследчага фонду Адрыяна Шыміноўскага распавёў, што каркас карабля знаходзіцца ў «выдатным стане», паведамляе СВС News.

Як адзначае The Guardian, карабель спачывае на дне ў 96 кіламетрах на поўдзень ад месца, дзе ён, як меркавалася, быў зацёрты ў льдах — паміж астравамі Канадскага Арктычнага архіпелага Кінг-Вільям і Вікторыя.

КОРАТКА

На пасяджэннях мясцовых саветаў выбраны членаў Савета Рэспублікі.

Нацыянальны банк Беларусі ў найбліжэйшы час плануе разгледзець магчымасць далейшага зніжэння да канца 2016 года стаўкі рэфінансавання.

У дзень нараджэння Беларускай рэспубліканскай піянерскай арганізацыі 95 акцёркаў былі прыняты ў піянеры. Урачыстая лінейка «Салют, Піянеры!» адбылася на плошчы Дзяржаўнага сцяга ў Мінску

Грузінскі рэжысёр, сцэнарыст і прадзюсар Заза Урушадзе ўзначаліць журы асноўнага конкурсу ігравага кіно XXIII Мінскага міжнароднага кінафестывалю «Лістапад» у 2016 годзе.

«Я зноў выбіраю «Звязду»

ГАЗЕТА МОЖА ЗАДАВОЛІЦЬ ГУСТЫ ЛЮБОГА ЧЫТАЧА

Юлія САУЧУК, кіраўнік фізічнай падрыхтоўкі Хаццёлаўскага дзіцячага садка:

— З упэўненасцю магу сказаць пра тое, што «Звязда» можа задаволіць густы любога чытача, незалежна ад яго ўзросту, прафесіі і месца пражывання. Так маладыя людзі маюць магчымасць чытаць матэрыялы пра жыццё, захапленні сваіх аднагодкаў у «Чырвоныя». Тая, хто цікавіцца тэмай культуры і гісторыі нашай краіны, знойдуць грунтоўныя і якасныя матэрыялы ў «Ігуменскім тракце» і «Жырэнды». Варта адзначыць і тое, што ўсіх нас цікавяць пытанні камунальных паслуг, пенсій і іншыя надзённыя тэмы, якія ўплываюць на наша жыццё. І ў гэтым сэнсе перавага газеты «Звязда» ў тым, што актуальная інфармацыя па вышэйзгаданых пытаннях заўсёды апераўна з'яўляецца на старонках выдання з кампетэнтнымі каментарыямі спецыялістаў у той ці іншай сферы.

Мне асабіста, як маладой маме, заўсёды цікава чытаць «Сямейную газету». Там кожны раз можна знайсці і параду, і жыццёвы гісторыі, і падказкі пра тое, як арганізаваць вольны час з дзіцем, знаходзіць з ім агульную мову ў некаторых няпростых сітуацыях... Дзяўчатам і жанчынам нялішне, на маю думку, звяртаць увагу на суботнія нумары, дзе змяшчаюцца матэрыялы дадатку «Усё пра Еву», паколькі там і з гумарам, і сур'ёзна штораз вядзецца гаворка пра ўзаемаадносіны мужчыны і жанчыны... Яшчэ шмат карыснага тым, хто жыве ў вёсцы альбо мае агарод, можна знайсці ў «Крыніцы». Таму кожны нумар газеты «Звязда» — гэта порцыя свежай і патрэбнай інфармацыі. Вельмі зручна і тое, што выданне можна знайсці ў інтэрнэце. Гэта дае магчымасць прачытаць упадабаны матэрыял нават тады, калі пад рукой няма папяровай газеты, незалежна ад таго, дзе ты знаходзішся — дома альбо ў дарозе.

ЗАПРАШАЕМ У МАР'ІНУ ГОРКУ!

Заўтра звяздоўцы наведваюць геаграфічны цэнтр Беларусі

Адметныя восеньскія сустрэчы звяздоўцы зусім не збіраюцца згортаць. Наадварот, мы працягваем свой шпальцяр па Беларусі. Прычым геаграфія паездкаў увесь час пашыраецца. Спачатку мы завіталі на Міншчыну (пабылі ў Бярэзінскім раёне). Пасля дыхотуна праехаўся па Гродзеншчыне — у аўторак завіталі ў Караліцкі, а сёння — у Мастоўскі раёны.

А заўтра зноў скіруемся на Міншчыну. Вырашана адвёдаць Пухавіцкі раён — геаграфічны цэнтр нашай краіны. Гэта насамрэч найцікавейшы мясціны! Мы неаднойчы іх згадвалі, аднак Пухавічы на — сапраўднае скарбонка для цікаўных журналістаў. Такім чынам, 15 верасня з 11 да 14 гадзін Дзень падпісчыка газеты «Звязда» адбудзецца на Пухавіцкім раённым вузле паштовай сувязі (г. Мар'іна Горка). Кожнага, хто падпішацца, чакае наш фірменны падарунак. Абавязкова завітайце!

ПІШАМ ПРА ТОЕ, ШТО САПРАЎДЫ ВАЖНА 5 разоў на тыдзень!
Ідзе падпіска на «Звязду» на IV квартал!
ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

■ Парламенцкі дзённік

БЮДЖЭТ САЦЫЯЛЬНАЙ НАКІРАВАНАСЦІ

Праекты законаў аб унясенні змен у Падатковы кодэкс краіны і бюджэце на наступны год разгледзелі падчас пашыранага пасяджэння Пастаяннай камісіі па эканамічнай палітыцы ў Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу. **Намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па эканамічнай палітыцы Уладзіслава ШЧЭПАУ** адзначыў, што пры фарміраванні бюджэту захавалася арыентацыя на сацыяльную накіраванасць. У 2017 годзе запланаваны апераджалны рост выдаткаў на ахову здароўя і адукацыю. За гэтымі сферамі будучы сачыць у першую чаргу. У прыярытэце таксама нацыянальная абарона, рэалізацыя праектаў у сферы эканомікі.

Бюджэт на 2017 год плануецца сфарміраваць з прафіцэтам 1,4 млрд рублёў. Больш за 1 млрд рублёў з сумы прафіцэту павінны скласці даходы ад вывазных пошлін на нафтапрадукты. «Дзякуючы прафіцэту мы павінны рэалізаваць свае даўгавыя абавязальствы», — растлумачыў Уладзіслаў Шчэпаў.

Бюджэт на наступны год фарміруецца пры цане на нафту ў 35 долараў за барэль і пры курсе 75 расійскіх рублёў за долар. «Гэта кансерватыўны сцэнарый, на які разлічаны бюджэт, каб не прыйшоўца памяншаць магчымыя выдаткі. Гэта вельмі важна, каб была стабільнасць фінансавання», — удакладніў Уладзіслаў Шчэпаў.

У праекце бюджэту ўжо плануюцца скарачэнні выдаткаў на жыллёвае будаўніцтва, сельскую гаспадарку, падтрымку эканомікі па асобных аспектах. Гэта адбываецца праз неабходнасць падтрымання сацыяльнай сферы. Акрамя таго, не павінна павялічвацца падатковая нагрузка на эканоміку для таго, каб развіваўся рэальны і прыватны сектар. Таксама ў бюджэце актыўна прапрацоўваецца адыход ад доларавых эквівалентаў, напрыклад у падатку на зямлю. У цэлым у падатковым заканадаўстве глабальных змен не прадугледжваецца. Асноўныя стаўкі падаткаў у праекце захаваюцца.

Таксама Уладзіслаў Шчэпаў адзначыў, што Беларусь у 2017 годзе чакае атрыманне трох траншаў крэдыту Еўрапейскага фонду стабілізацыі і развіцця (ЕФСР) на суму 700 млн долараў. Акрамя гэтага, Беларусь у 2017 годзе плануе размяшчэнне еўрабондаў на 800 млн долараў. Каля 300 млн павінны скласці запасычэнні на ўнутраным рынку.

Арыентацыя бюджэту на сацыяльную сферу прадугледжвае падтрымку ў тым ліку і настаўнікаў. Сёння Пастаяннай камісіяй Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па адукацыі, культуры і навуцы актыўна разглядаецца магчымасць павышэння заробкаў педагогам. Па словах **члена Пастаяннай камісіі Алы СОПІКАВАЙ**, эканомія бюджэтных сродкаў унутры сістэмы адукацыі дазваляе выкарыстоўваць іх на павышэнне заробкаў педагогаў.

«Камісія сапраўды бачыла такія прыклады ў шэрагу ўстаноў адукацыі. Заканадаўча гэта замацавана. Мы разумеем, што часта бывае мэтазгодна аптымізаваць выдаткі на выкананне, напрыклад, рамонтных работ і за кошт гэтага падтрымаць настаўніка. У грамадстве сёння наспела разуменне таго, што неабходна павысіць статус педагагічнай працы. Цяпер прапрацоўваюцца канкрэтныя прапановы, у тым ліку і з Міністэрствам адукацыі, па новых падыходах да фарміравання сістэмы аплаты працы настаўніка», — патлумачыла Аля Сопікава.

Выдаткі на фінансаванне адукацыі складуць 112% да чаканага выканання бюджэту 2016 года налета.

Ілья КРЫЖЭВІЧ. *Kryzhevich@zviazda.by*

МАДЭЛЬ УДАСКАНАЛЕННЯ БІЗНЕСУ

Вызначаны прэтэндэнты конкурсу на саісканне Прэміі ўрада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці

На ўдзел у ім сёлета падалі заяўкі 29 арганізацый, якія прадстаўляюць харчовую, машынабудуўнічую, лёгкую, хімічную, фармацэўтычную, парфюмерна-касметычную, транспартную галіны, а таксама сферу адукацыі і будаўніцтва. Міркуецца, што найбольш вострая барацьба за званне лаўрэата будзе ў сферы вытворчасці прадукцыі вытворча-тэхнічнага прызначэння.

Сёння эксперты конкурсу разглядаюць пададзеныя дакументы, пасля чаго наведваюць прадпрыемствы і ацэняць фактычны стан работ па якасці.

Пераможцаў плануецца аб’явіць у канцы года. Лаўрэатам будучы уручаны дыпломы і сімвалы прэміі, а таксама дадзена права выкарыстання ў маркіроўцы прадукцыі, дакументацыі і ў рэкламных матэрыялах выявы яе эмблемы.

Пра тое, якія перавагі атрымліваюць кампаніі, ўдзельнічаючы і перамагаючы ў конкурсе, расказвае **дырэктар Беларускага дзяржаўнага інстытута стандартызачыі і сертыфікацыі (БелДІСС), эксперт прэміі Ірына АСМОЛА**:

— Конкурсны рух за якасць, які праводзіцца пад эгідай Дзяржстандарта, на мой погляд, развіваецца мэтанакіравана і сістэмна. Самы гадоўны конкурс, які сёння праходзіць у нашай краіне пад патранажам урада, — конкурс на саісканне прэміі за дасягненні ў галіне якасці. Усяго за 17 гадоў, пачынаючы з 1999 года, у ім прыняў удзел больш за 320 арганізацый, з іх лаўрэатамі станавіліся 206 найлепшых арганізацый краіны розных галін эканомікі і сферы паслуг.

Гадоўная ідэя гэтага конкурсу — комплексна ацэніць дзейнасць усяго прадпрыемства, даць магчымасць зразумець яму і краіне, наколькі арганізацыя з’яўляецца паспяховай у бягучым перыядзе часу і якія ў яе ёсць шанцы заставацца такой жа ў доўгатэрміновы перспектыве. Бясспрэчна, узнагароды атрымліваюць самыя лепшыя.

■ **Фінансавы выдатнік**

МЕТАД БІЗНА І ПЕРНІКА?

Гэта навіна нашым насельніцтвам была ўспрынята без асаблівай радасці. Больш за тое, у чытачоў газеты ўзнікла шмат пытанняў наконт самога механізму новаўвядзення. Адказы на іх мы пастаравалі атрымаць у спецыялістаў банка.

За адзін зварот — адзін рубель

Перш за ўсё ў прэс-службе Беларускага звярнулі ўвагу на тое, што ўвядзенне платы за прыём пляцэжоў наяўнымі грашмыма для нашай краіны не з’яўляецца навацыйш, бо так ужо робяць практычна ўсе беларускыя банкі. Прычым, як правіла, пляцці прыходзіцца за кожную перададзеную касіру кітавінню.

Менавіта па гэтай пазіцыі ў нашых чытачоў узнікае большасць пытанняў. Напрыклад, пры здзяйсненні некалькіх пляцэжоў наяўнымі за адзін візіт у банк плата будзе брацца аднаразова або за кожны пляцёж асобна?

На гэты конт спецыялісты банка нам паведамілі, што пры правядзенні пляцэжоў наяўнымі грашмыма ў беларускіх рублях праз касу банка плата ў памеры 1 рубель (BYN) будзе брацца пры кожным звароце кліента, незалежна ад колькасці здзейсненых пляцэжоў. Гэта значыць, незалежна ад таго, колькі кітавінчый вы прынесяце для аплаты ў касу, пры разавым звароце касір возьме толькі 1 дэнамінаваны рубель (10 тысяч «старымі»).

Ільгота для ветэранаў

Мабыць, другім па значнасці стала пытанне аб ажыццяўленні самых масавых пляцэжоў гатоўкай у банку. Няжуо

■ **Вынікі і высновы**

ХУТКА І ПРАЗРЫСТА

Міжнародныя назіральнікі далі ацэнку выбарам у парламент

Шасць міжнародных арганізацый накіравалі сваіх прадстаўнікоў у Беларусь сачыць за парламенцкімі выбарамі. Акрамя іх, на ўчастках прысутнічалі незалежныя назіральнікі, прадстаўнікі выбарчых органаў замежных дзяржаў і дыпламатычнага корпусу. Усяго больш за 800 міжнародных назіральнікаў. Мы сустрэліся з імі і спыталі, які яны ацэняюць працу камісій у дзень выбараў.

Дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы Беларусь і Расіі Рыгор РАПОТА:

— Я ўрачаны актыўнасцю выбаршчыкаў. Адна з асаблівасцяў гэтых выбараў, якая павялічвае актыўнасць грамадзян, — гэта большая колькасць кандыдатаў, большая канкурэнцыя, большая магчымасць выбару. Я наведваў чатыры ўчасткі, мы гутарылі і з арганізатарамі выбараў, і з назіральнікамі. З пункту гледжання арганізацыі ніякіх заўваг няма. Усё зроблена добра. Створана адпаведная атмасфера, добра зычлівая і нават святчаная. Гэта ўжо ў традыцыі Рэспублікі Беларусь. Вельмі важна, каб выбары адпавядалі тым рэгламентам, якія існуюць, і тут у нас заўваг таксама няма.

Міжнародны назіральнік з Рэспублікі Карэя ЧОНГ ХО ЧЫН:

— Мы сачылі за адкрыццём аднаго з выбарчых участкаў, а потым назіралі, як галасуюць у бальніцы. Беларусь робіць усё магчымае, каб выбары былі празрыстымі. Адно з адрозненняў паміж выбарамі ў Беларусі і ў Карэі — гэта наяўнасць пункта «Супраць усіх». У Карэі мы абавязаны прагаласаваць за аднаго з кандыдатаў. У выпадку, калі грамадзянін Карэі не падтрымлівае ніводнага з кандыдатаў, ён або не ідзе на выбары, або не робіць ніякіх

адзнак на выбарчым бюлетэні. Акрамя гэтага, нас уразіла, што падлік галасоў адбываецца ў тым жа памяшканні, дзе праходзіць выбары. Гэта надае хуткасці і празрыстасці працэсу.

Намеснік старшыні камітэта парламента Азербайджана па грамадскіх аб’яднаннях і рэлігійных утварэннях, назіральнік ад МПА СНД Жанлар ФАЦІЕУ:

— Заўваг ніякіх няма. Адзіная «заўвага», што Беларусь цудоўная краіна. Выбары прайшлі на высокім узроўні. Я быў на выбарчых участках у Мінску, Мінскай і Гродзенскай абласцях. Нічога негатывунага знайсці не змог. Адначу добрую арганізацыю. Людзі ішлі, як на свята. У нас практыка такая — што ў Азербайджане, што ў Беларусі — міжнародныя назіральнікі шукаюць, нічога не знаходзяць, а праз некалькі дзён могуць даць не вельмі станоўчую ацэнку выбарам. Я думаю, што Рэспубліка Беларусь не стварыла ніякіх умоў для гэтага. Я даволі часта наведваў Беларусь. Беларускі народ зрабіў свой выбар, і наша місія была сачыць за гэтым.

Нуруло АКІПЗАДА, намеснік старшыні Камітэта парламента Таджыкістана па навуцы, адукацыі, культуры і маладзёжнай палітыцы, член групы назіральнікаў ад Міжпарламенцкай асамблеі Садружнасці Незалежных Дзяржаў:

— Падрыхтоўчаны працэс да правядзення выбараў у Беларусі прайшоў грунтоўна і дасканална. А непасрэдна ў дзень выбараў я пераканаўся ў тым, што былі створаны ўсе ўмовы для свабоднага волевыяўлення грамадзян. Члены камісій — людзі з вопытам, многія з іх ужо не раз бралі ўдзел у выбарчых кампаніях, таму можна казаць пра

высокі ўзровень іх кампетэнтнасці, што значна палягчае правядзенне выбараў. Я быў сведкам таго, што выбаршчыкі на участкі прыходзілі сем’ямі, у добрым настроі. Людзі ішлі галасаваць з вялікім жаданням, гэта было адразу відаць.

Грамадзяне Беларусі, згодна з Выбарчым кодэксам, маюць права на датэрміновае галасаванне. На мой погляд, гэта вельмі зручная норма. Бо не кожны мае магчымасць прагаласаваць непасрэдна ў дзень выбараў. У Таджыкістане такога няма, у нас працуе інстытут адмацавальных талонаў. Калі чалавек не можа ўдзельнічаць у выбарах у вызначаны дзень, то за месяц пачынае гэты узровень талон і, толькі кастуючыся ім, прагаласаваць. У Беларусі гэта працэдура праходзіць прасцей, што, думаю, варта пераняць і іншым краінам, якія пакуць не карыстаюцца практыкай датэрміновага галасавання.

Ван КАЙВЭНЬ, намеснік генеральнага сакратара Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва:

— За час назірання намі не было выяўлена ніякіх значных парушэнняў. Увогуле, умовы для выбаршчыкаў створаны добрыя, і беларусы з адказнасцю і ўэрушанасцю галасавалі. У Кітаі людзі таксама ведаюць пра выбары ў Беларусі, бо ваша краіна з’яўляецца дзяржавай-назіральнай пры Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва і ў прычыне мае з КНР глыбока не толькі эканамічныя, але і культурныя сувязі. Для мяне Беларусь і Кітай — гэта блізкія суседзі, нягледзячы на тое, што паміж намі досыць вялікая геаграфічная адлегласць.

Надзея АНІСОВІЧ, Вераніка ПУСТАВІТ.

пустavit@zviazda.by

неабходна правесці паляпшэнне на аснове перадавых метадаў менеджменту якасці.

Гэты конкурс з’яўляецца магчымасцю, якая дазваляе арганізацыі актыўзаваць намаганні для вырашэння найважнейшых задач па ўдасканаленні сваёй дзейнасці і далейшым павышэнні якасці, бяспекі, экалагічнасці і канкурэнтаздольнасці прадукцыі і паслуг.

— Як вы лічыце, наколькі важна ўдзельнічаць у конкурсах у галіне якасці?

— На мой погляд, прадпрыемствы, якія не ўдзельнічаюць у розных конкурсах у галіне якасці, праіграюць у тым, што яны не могуць параўнаць сябе ні з кім. Магчыма, ім здаецца, што яны лепш вырабляюць прадукцыю, найлепш кіруюць. Але хто гэта пацвердзіць, з кім яны спаборнічалі? Сёння ўдзел у конкурсе на саісканне Прэміі ўрада дае магчымасць удацканалення — бэнчмаркінг — інструмент, калі можна параўнаць сябе з кімсьці і атрымаць аб’ектыўную ацэнку.

Варта таксама адзначыць, што конкурс — гэта перш за ўсё мадэль удацканалення бізнесу, якая дазваляе кіраўнікам структураваць і сістэматызаваць работу ўнутры кампаніі і пачаць працэс сістэмных і мэтанакіраваных паляпшэнняў.

Арганізацыі, якія сталі пераможцамі конкурсу, дэманструюць сучасную стратэгію навацыйнага развіцця, займаюць актыўную пазіцыю па ажыццяўленні міжнародных і еўрапейскіх стандартаў, укараняюць прагрэсіўныя тэхналогіі праектавання і вытворчасці прадукцыі, дасягаюць устойліва высокіх вынікаў у эканомічным выкарыстанні рэсурсаў, з’яўляюцца сацыяльна адказнымі перад сваімі супрацоўнікамі, партнёрамі і грамадствам. Гэта дазваляе ім выпускаць прадукцыю і прадастаўляць паслугі, запатрабаваныя рынкам.

Дар’я ШОЦІК.

3 ПЕРШЫХ ДЗЁН КАСТРЫЧНІКА

НАЙБУЙНЕЙШЫ БАНК КРАІНЫ

ПАЧНЕ БРАЦЬ КАМІСІЮ ЗА АПЛАТУ НАЯЎНЫМІ ГРАШЫМА

іншыя ўмовы ажыццяўлення пляцэжоў — паводле патрабаванняў пастаўшчыка паслуг або па заўважанай кліентам суме.

А бадай самым гадоўным нюансам на карысць такой «падліскай» з’яўляецца тое, што афармленне такога даручэння і аплата паслуг ажыццяўляецца банкам без зборання нейкай дадатковай платы. Дадатковым бонусам ад Беларускага банка па гэтым напрамку з’яўляецца яшчэ і тое, што аформіць (а таксама і адмініць) ПДПД можна ў любым структурным падраздзяленні гэтай фінансавай установы незалежна ад месца адкрыцця рахунку.

Ад сумы не залежыць і валюту не «закранае»

Ёсць у нашых чытачоў і пытанні на перспектыву. Напрыклад, ці будзе неяк вар’іравацца памер такой камісіі ў залежнасці ад сумы пляцэжоў? Можна, пры здзяйсненні пляцэжу наяўнымі на невялікую суму будучы браць адзін рубель, а калі сума вялікая, то гэта будзе ўжо два рублі? Ці плануецца такое?

У прэс-службе банка нам паведамілі, што пакуць нічога такога няма і не плануецца. Плата за правядзенне пляцэжоў наяўнымі грашовымі сродкамі ў касах банка не залежыць ад сумы і колькасці пляцэжоў. Гэта велічыня пастаянная — 1 рубель (BYN). А яшчэ спецыялісты нам паведамілі, што камісія за прыём гатоўкі ў касах банка не распаўсюджвае сваю дзейнасць на аперацыі пры набывці насельніцтвам замежнай валюты.

Лешп перапытаць

Гэта добра, што банк вырашыў пры ажыццяўленні пляцэжоў наяўнымі грашмыма ў бюджэт камісію не браць. Аднак

■ **Спорт-тайм**

14 верасня 2016 г. **ЗВЯЗДА**

ЗАЛАТЫ «ХЕТ-ТРЫК» БОКІЯ

Беларускі параалімпіец Ігар Бокій напярэднядні перамог у фінальным залпыне на 400 метраў вольным стылем у катэгорыі S13 (спартсмены з парушэннямі зроку). Атрыманае «золата» стала для яго ўжо трыцім на гэтым форуме. Раней 22-гадовы плячэж ужо перамагаў у залпыне на 100 метраў батэрфляем і ў комплексным плаванні на 200 метраў, а таксама завабываў бронзу ў залпыне на 100 метраў брасам.

У фінале беларус паказаў вынік у 3 хвіліны і 55,62 секунды, апырэдзіўшы ўласны параалімпійскі рэкорд, устанавлены чатыры гады таму ў Лондане. А вось сусветны Бокію не скарыўся — не хапіла ўсёго 0,07 сек. Праўда, і гэты найлепшы вынік таксама належыць яму самому. «Серабро» ў залпыне далася ўкраінцу Яраславу Дзенісенку (3:58,78), «бронза» — узбеку Дамітрыю Хорліну (4:06,63).

Цяпер у скарбонцы беларускіх параалімпійцаў ёсць пяць медалёў: тры залатыя і бронзавыя Бокія, а таксама «бронза» кідальніка кап’я Аляксандра Трыпуца. У агульным медальным заліку Параалімпіяды ў Рыа па стане на 13 верасня Беларусь ідзе на 22-м месцы (3, 0, 2), лідзіруюць Кітай (50, 40, 28), Вялікабрытанія (28, 16, 19) і Украіна (22, 19, 20).

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ. *lyskavets@zviazda.by*

ПАДАРУНКІ І ДОБРЫЯ СЛОВЫ

На Гродзеншчыне ўшанавалі ўдзельнікаў Алімпійскіх гульняў у Рыа-дэ-Жанэйра

Алімпійцы прайшлі праз «жывы калідор», які ўтварылі выхаванцы дзіцяча-юнацкіх спартыўных школ горада над Нёманам, а перад пачаткам урачыстай цырымоніі медалістаў чакаў сюрпрыз ад паштавікоў. На працягу Алімпіяды ў Рыа-дэ-Жанэйра кожны жыхар Прынямоня мог адрасаваць сваё пасланне алімпійцам, і ў выніку сабралас больш як 9 тысяч лістоў, паштовак і тэлеграм, каробкі з якімі **начальнік Гродзенскага філіяла «Белпошты» Іван ПРАТАСЕВІЧ** уручыў кідальніку молата Івану ЦІХАНУ і барчу-вольніку Ібрагіму САЙДАВУ.

Спартсменам і трэнераў узнагародзілі ганаровымі граматамі і каштоўнымі падарункамі, у іх адрас гучалі словы віншаванняў і пажаданняў на будучыню, песні ў выкананні салістаў і творчых калектываў Гродзеншчыны. Акрамя прызванняў Алімпіяды, на сцэну падымаліся **Віталь БУБНОВІЧ** і **Ілья ЧАРГЕЙКА** (кулявая стральба), **Алена ДУБІЦКАЯ** (штурханне ядра), **Ганна ДУДЗЯНКОВА** (мастацкая гімнастыка), **Асадула ЛАЧЫНАУ** (вольная барацьба) і іншыя спартсмены, **трэнеры Жуматай ШУБАЕАУ** (вольная барацьба), **Рыгор СІНЦЫН** (штурханне ядра), **Наталля ХАРЫТОНІК** (кулявая стральба).

Віншуючы алімпійцаў і трэнераў, **старшыня Гродзенскага аблвыканкама Уладзімір КРАЎЦОУ** адзначыў, што гэтая Алімпіяда стала для вобласці самай паспяховай з 2000 года. Заваёваны два медалі, пяцёра спартсменаў выйшлі ў фінал спаборніцтваў і занялі месцы з чацвёртага па восьмае. За чатыры гады, што папярэднічалі Алімпійскім гульням у Рыа-дэ-Жанэйра, гродзенцы 61 і раз устанавіліся фіналістамі афіцыйных міжнародных спаборніцтваў, чэмпіянатаў, Кубкаў свету і Еўропы, заваёвана 60 залатых медалёў.

— Будзем працягваць работу па развіцці масавага, дзіцяча-юнацкага спорту, стварэнні сучаснай базы для трэнеровак і спаборніцтваў, каб вынікі нашых спартсменаў былі яшчэ лепшымі, — падкрэсліў Уладзімір Краўцоў. — У прыватнасці, у нас багата традыцый у кулявой стральбе і ёсць праграма па прывядзенні ў парадак шіраў. Чэмпіяны краіны, які ндаўна прайшоў у Гродне, паказаў, што ў нас няма талентаў у лёгкай атлетыцы — для іх трэба будаваць новыя пляцоўкі. Іван Ціхан нас сур’ёзна падштурхнуў да гэтых крокаў.

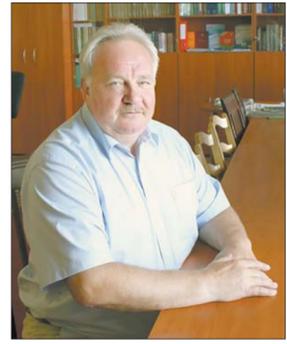
Акрамя таго, прыкладуць намаганні па ўдасканаленні базы для заняткаў ваднымі відамі спорту, у тым ліку з выкарыстаннем для трэнеровак вясляроў на байдарках і каноз акваторыі вадасховішча Гродзенскай ГЭС на Нёмане. Цяпер распрацоўваецца генеральны план яго развіцця, улічваючы і стварэнне там спартыўных аб’ектаў.

Што тычыцца ідэі будаўніцтва ў Гродне палаца гульнявых відаў спорту, то перадратэчныя падрыхтоўка праведзена, пляцоўка вызначана, зараз працуюць над крыніцамі фінансавання. А ўжо сёлета ў лэспарку Тышкі плануецца ўвесці крыты футбольны манеж. Гэта падарунак Беларускай федэрацыі футбола, а задача гродзенцаў выканаць усё работай хутка, якасна і з апытальнымі затратамі.

Барыс ПРАКОПЧЫК. *prakopchik@zviazda.by*

<p>ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА</p> <p>Организатор торгов: Государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, (0212) 42-61-62</p>
<p>Наименование объекта, нач. цена (с учетом/до деноминации), задаток (с учетом/до деноминации):</p>
<p>Лот №1. Встриваемая электрическая поверхность ЭД-620, инв. №144974, 2005 г.в. Нач. цена: 20/200 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 2/20 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №2. Кромовзбивальная машина КА-103, инв. №61463, 1984 г.в. Нач. цена: 583/20/5 832 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 58/32/583 200 бел. руб.</p>
<p>Лот №3. Мармит 1-х бльд на 2-конфорки, 2 полки, инв. №145041, 2011 г.в. Нач. цена: 336/3 360 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 33/60/336 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №4. Мармит 2-х бльд 6-ю гастроом, 2 полки, инв. №145042, 2011 г.в. Нач. цена: 504/5 040 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 50/40/504 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №5. Морозильник М-7 184-000, инв. №145044, 2011 г.в. Нач. цена: 168/1 680 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 16,80/168 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №6. Овощерезальная машина, инв. №64206, 1988 г.в. Нач. цена: 144/1 440 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 14,40/144 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №7. Печенье шкарф б/у, инв. №145085, 2012 г.в. Нач. цена: 536/5 360 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 53,60/5 360 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №8. Электрическая сковорода, инв. №64150, 1984 г.в. Нач. цена: 276/2 720 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 27,20/272 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №9. Пиво/универсальный, инв. №64190, 1985 г.в. Нач. цена: 184/1 840 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 18,40/184 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №10. Прилавок кассовый универсальный ПКУ-70К, инв. №145043, 2011 г.в. Нач. цена: 192/1 920 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 19,20/192 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №11. Прилавок холодильный, 2-полки, ПВВНН-64К, инв. №145040, 2011 г.в. Нач. цена: 424/4 240 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 42,40/424 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №12. Холодильник Атлант, инв. №145088, 2012 г.в. Нач. цена: 256/2 560 000 бел. руб. без НДС. Задаток: 25,60/256 000 бел. руб.</p>
<p>Лот №13. Холодильник ХМ-6023-031 Атлант, инв. №145087, 2012 г.в. Нач. цена: 240/2 400 00</p>

«СКАРДЗЯЦА ТЯ, КАГО НЕ ВЫСЛУХАЛІ»

Міхаіл Жукевіч — дэпутат з вялікім стажам. У канцы 80-х яшчэ студэнтам упершыню быў выбраны ў Гомельскі абласны Савет. Пасля выбіраў у тым ліку ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. Цяпер зноў у абласце. Прадстаўляе

Прыбыткаўскую выбарчую акругу №23. Сёння ў ёй — чатыры сельсаветы Гомельскага раёна. Асноўная ж пасада Міхаіла Рыгоравіча — старшыня Гомельскай абласной арганізацыі Беларускага прафсаюза работнікаў культуры.

— Дзейнасць дэпутата спецыфічная. Спраўды, часцей за ўсё да нас прыходзяць на прыём і расказваюць пра дахі, якія цякуць, або пра незаасфальтаваныя вуліцы. Дэпутат павінен выслушаць кожнага, безумоўна. Тыя былі, якія ёсць у канкрэтнага чалавека, трэба данесці да выканаўчай улады.

Сёння людзі ўжо не прыходзяць і не кажуць: вы нам абавязаны. Яны гавораць: арганізуйце нас. Напрыклад, для таго, каб правесці каналізацыю. Кажуць: «Мы гатовы стварыць кааператыву, 50% будзем плаціць самі, а палову, магчыма, прадпрыемства, якое знаходзіцца на гэтай тэрыторыі». Восем такая задача ўлады: арганізаваць людзей. Да таго ж сёння людзі, калі нават скардзяцца, ужо не злучаюць пры гэтым. Яны разумеюць, што з нічога не будзе нічога. Калі бюджэты пірог невялікі, на ўсё яго не хопіць. Трэба набраць цяпершні і растлумачыць людзям, што калі сёння няма, заўтра атрымаецца. Калі ў чалавека ёсць нейкая бядка, не трэба пакаіцца яго сам-насам з ёй. Часта людзі нават не ведаюць, куды звярнуцца — іх трэба накіраваць. Расказаць падрабязна, як можна вырашаць сітуацыю. Самае галоўнае — не быць абываемым. Дарэчы, тыя скаргі, якія з'яўляюцца ў вышэйшых інстанцыях, узнікаюць таму, што людзей не выслухалі на месцы.

— Міхаіл Рыгоравіч, вы ж былі дэпутатам і ад Петрыкава, і ад Жыткавіч, і ад Ельскага раёна, і ад Гомеля, цяпер вост ад Гомельскага раёна. Ці ёсць нейкая спецыфіка ў кожным з рэгіёнаў Гомельшчыны?

— Безумоўна, у кожнага свая спецыфіка. Сёння ў Гомельскім раёне існуюць тыя праблемы, якіх няма ў чарнобыльскіх раёнах. Гэта ў першую чаргу дарогі. Тут, у Гомельскім, 35-40% дарог — грунтовыя. Іх трэба пастаянна добраўпарадкоўваць, а грошай на ўсё не хапае. Ёсць і праблемы з рухам транспарту. Увогуле ж грамадзяне прыходзяць з самымі рознымі пытаннямі. З людзьмі ніколі не трэба хітраваць. Трэба растлумачыць. Бо, калі грошы ў сельсавецце ёсць, заўсёды дапамогуць: і вуліцу адрамантуюць, і агароджы зробіць, і асвятленне... У Гомельскім раёне актыўна ідзе будаўніцтва прыватных дамоў. Але інфраструктура да іх ствараецца далёка не адразу. Многа пытанняў традыцыйна тычыцца сферы ЖКГ. Некалі вакол Гомеля будаваліся вялікія сельскагаспадарчыя камбінаты — каб забяспечыць горад садавіной і агароднінай. Тады будавалі і жыллё для супрацоўнікаў.

На сённяшні дзень яму пераважна на баланс сельвыканкамаў і, вядома, патрабаванне рамонтна. Каб вырашаць такія розныя пытанні, сустракаюцца з кіраўніцтвам райвыканкама, з прадстаўніцтвамі жыллёва-камунальнай гаспадаркі, спецыялістамі.

— Пры тым, што вырашэнне праблем ЖКГ з'яўляецца асноўнай дэпутацкай работай...

— Гэтыя праблемы вырашана не дэпутат, а спецыялізаваныя службы, якія ёсць пры любой выканаўчай уладзе. Але ж людзей трэба выслушаць. Распытваецца: а куды раней звяртаўся, у каго быў? Калі нідзе не быў, не звяртаўся, падказваеш яму, дзе трэба шукаць дапамогу. Часам трэба і дэпутацкі запыт зрабіць. Мне ў акрузе пашанцавала з кіраўніцтвам. Там ёсць прадпрыемства, якое адносіцца да Беларускай чыгункі. Яго кіраўнік заўсёды гатовы дапамагчы, у тым ліку з рамонтным дарог. Ён стараецца, каб у мясцовых жыхароў не было вялікіх праблем. А як інакш? На тэрыторыі жывуць людзі, якія працуюць на прадпрыемстве. Таксама і кіраў-

— Якія рашэнні, прынятыя дэпутатамі Гомельскага абласнага савета, вы лічыце важнымі для ўсёй Гомельшчыны?

— Сёння практычна паўсюль жыхары спажаваюць чыстую ваду — не тое што было колькі гадоў таму. Гэта азначае, што праграма «Чыстая вада» ўвасоблена ў жыццё. Асноўны дакумент, які прымаюць дэпутаты, — гэта мясцовы бюджэт. Як мы яго сплануем, так і будзе працаваць сацыяльная сфера.

— Міхаіл Рыгоравіч, у вашай асабістай біяграфіі былі Афганістан і цяжкае раненне... Ведаю, што вы заўсёды асабіста ставіцеся да ўсіх, хто прайшоў праз выпрабаванне лёсу.

— Так, да мяне шмат людзей звяртаецца яшчэ і таму, што я ўзначальваю абласную арганізацыю ветэрануў вайны ў Афганістане. Сёння ў ёй і тыя, хто ваяваў у іншых краінах. Некаторыя з гэтых людзей не могуць прайсці камісія на прафесійную прыдатнасць, і кіраўнік адразу ж прыпыняе кантракт. Чалавек ў 50 гадоў выкінуць на вуліцу — куды ён пойдзе працаваць, дзе яго возьмуць? Мы абавязкова дапамагам у такіх выпадках. Гэта цяжкія праблемы, але ж мы імкнемся іх вырашаць.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. lost@vziasda.by

Ёсць пытанне! БЕЗ ВОКНАЎ, БЕЗ ДЗВЯРЭЙ

Як палепшыць работу па скарачэнні колькасці пустуючых і старых дамоў?

Барыс ПРАКОПЧЫК

Адпаведныя заканадаўчыя рашэнні прыняты на рэспубліканскім узроўні, а на Гродзеншчыне па ініцыятыве абласнога Савета дэпутатаў распрацавалі яшчэ і рэкамендацыі, алгарытм дзеянняў мясцовых органаў улады ў дачыненні да пустуючых і старых дамоў у сельскай мясцовасці: што і ў якой паслядоўнасці трэба рабіць у гэтым кірунку? Больш за тое, адпаведную тэму разгледзелі на абласным семінары з удзелам старшыня раённых і сельскіх Саветаў, якіх юрысты пракансультавалі па тых ці іншых пытаннях.

ДЛЯ ДАВЕДКІ

Па стане на 1 студзеня гэтага года на Гродзеншчыне ў сельскай мясцовасці знаходзілася 168 877 жылых дамоў, у тым ліку незаселеных — 45 751. У раўняны рэгістры ўліку пустуючага жылля ўключаны 1181 дом. Пры гэтым адсутнічалі паведамленні аб намеры выкарыстоўваць дом для пражывання па 5731 пустуючым будынку.

Такім чынам, нельга сказаць, што кіраўнікі на месцах застаюцца сам-насам з існуючымі праблемамі. Аднак дакладных і эфектыўных дзеянняў, здараецца, бракуе. Прычым у некаторых раёнах з пустуючым жыллём працуюць толькі сельвыканкамы, а райвыканкамы ад гэтых пытанняў самаўхіліліся. Такую выснову зрабіў Камітэт дзяржаўнага кантролю Гродзенскай вобласці, прааналізаваўшы работу ў гэтай сферы за тры апошнія гады.

Камітэт дзяржаўнага адзначыў, што рэгістры ўліку пустуючага жылля ў большасці раёнаў завялі толькі з мінулага альбо гэтага года. А ў Ваўкавыскім і Дзятлаўскім раёнах вядзенне рэгістра увогуле не ажыццяўлялі. Таму ўстанавіць спраўднасць звестак і, адпаведна, дакладную колькасць пустуючых дамоў не ўяўляецца магчымым.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Старшыня Барысаўскага райсаюза Алег ЯРАШ з пакупнікамі.

Згадаваў, як мае землякі гадоў трыццаць-сорак таму збіраліся каля вясковай крамы: чакалі, калі прывядуць хлеб. Той хлеб з вялікай нацяжкай можна было назваць хлебам. Непрыябны на выгляд, шэры, нясмачны. Але яго бралі. Бядны асартымент прымушаў разбіраць тое, што прапаноўвалі гандляры. Зрэшты, у тыя часы спажывецкай кааперацыі не было з кім канкураваць.

Цяпер у гандаль прыйшлі новыя гульцы — прыватнікі, сеткавыя крамы. Ды і сельскі пакупнік стаў больш патрабавальным, хоча, каб і ў вёсцы быў разнастайны асартымент якасных прадуктаў, і абслугоўванне, як у горадзе. Карэспандэнт «МС» павывала ў Барысаўскім раёне і паглядзела, як тут працуе спажывецкая кааперацыя, якія змены адбыліся ў абслугоўванні вясцоўцаў, ці ўдаецца канкураваць з гандлем іншых формаў уласнасці.

НА КОЛАХ, АЛЕ НЕ АЎТАКРАМА

У вёсцы Селітранка стаяць некалькі гадоў таму: не змаглі знайсці прадаўца. У вёску пусцілі аўтакраму. І тое добра, не трэба ехаць у райцэнтр па кожную дробязь. А 18 жніўня замест аўтакрамы ў Селітранку прыйшоў аўтамагасцін.

— Перасоўны магазін самаабслугоўвання ў камплектаваны на аснове аўтобуса «ПАЗ» з выкарыстаннем дэталей Беларускай вытворчасці, — расказаў Ігар Мінгазаў, кіраўнік кампаніі «Русаўтапрам», якая працуе ў Барысаве. — Пры

У краме «Родны кут», што ў вёсцы Вялікая Ухалада, часта ладзяцца акцыі.

ПАЕХАЛІ!

Ці выйграе гандаль бітву за пакупніка?

СФЕРА АБСЛУГОЎВАННЯ

Прыстасаваць гэтую цуда-машыну можна і пад іншыя мэты. Напрыклад, пад міні-каварню. На Міншчыне праводзіцца шмат культурна-масавых мерапрыемстваў. Калі зняначку наведвальніку засцігне дождж, тут можна схаватца ад непагодзі, сагрэцца кавай або гарбатай, перакусіць.

Адначасова ў магазін могуць зайсці тры-чатыры чалавекі. Тацыяна Валасач і Лілія Казак ужо набылі ўсё неабходнае і, задаволеныя, саступаюць месца іншым.

— Што купілі? — цікаўлюся ў іх.

— Усяго пакрысе. Тут ёсць усё неабходнае: кураціна, каўбасы, алей, крупы, мука, макарона, рыба, хлеб, кандыгарскія выбары, смятана, малако, цукеркі... Усяго не пералічыш. Бываюць, праўда, і незадаволеныя асартыментам. Напрыклад, камусці не хапае пэўнага гатунку тварогу або малака, якое ён любіць. Але ж ніякай бяды ў гэтым няма, вазмімі іншае. А на наш розум, лепш аўтамагасцін, чым ніякага.

Міні-магазін абслугоўвае 30 населеных пунктаў, нават заходзіць у вёску Міхайлава ў 15 кіламетрах ад Селітранкі, дзе пастаянна жыве толькі адна Раіса Тумар.

— Мы збіраем даныя, аналізуем маршруты для таго, каб вытрымліваць графік наведвання кожнага населенага пункта, вывучаем попыт пакупнікоў. З улікам гэтага будзем палепшаць асартымент за кошт прадукцыі розных вытворцаў, — кажа старшыня Барысаўскага райсаюза Алег Яраш.

У цэлым жа эксперымент удаўся. Калі дзённая выручка звычайнай аўтакрамы — 800 рублёў за дзень, то ў магазіна на колах — 1200 рублёў. Каштуе перасоўны аб'ект 110 тыс. рублёў, набылі яго ў лізінг пад нізкую працэнтную стаўку. Для параўнання: звычайная аўтакрама з такімі ж тэхнічнымі параметрамі абыходзіцца больш як у 150 тыс. рублёў. Планаўца, што новы магазін акупіцца праз два гады. Усяго ў сістэме райсаюза 6 аўтакрам, якія абслугоўваюць 150 вёсак Барысаўскага раёна. Мяркуюцца набыць яшчэ 6-7, што дазволіць палепшыць забеспячэнне вясковых жыхароў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

НА СЛыхУ

ЗУБР НЕ ЭКЗОТЫКА, але і не свойская жывёла

Хутка месяц, як мясцовыя выканкам і сельгаспрадпрыемства просяць забраць ляснога волата са статка, але ён і сёння там

Святлана ЯСКЕВІЧ

Толькі ляннівыя сродкі інфармацыі не напісалі, не расказалі альбо не паказалі зубра, які мірна пасвіцца побач з каровамі ў Кобрынскім раёне. Была такая інфармацыя і ў нашай газеце са спасылкай на кампетэнтных асоб, якія запэўнівалі, што пытанне хутка будзе вырашана і зубр неўзабаве вернецца ў пашчу.

Але час ідзе, а зубр застаецца там, дзе быў, адчувае сябе ўпэўнена і паводзіць сябе як гаспадар не толькі лесе, але і калгасных палёў з усімі іх насельнікамі.

Мясцовы Дзвінскі сельвыканкам, Кобрынскі райвыканкам, гаспадарка імкнучыся звярнуць увагу на сваю праблему ўсіх зацікаўленых устаноў і арганізацый, але пакуль...

Зязджаем на пашу ля вёскі Леўкава, гэта амаль на самай мяжы з Украінай. Там на кругласатаным утрыманні знаходзіцца статак з дзвюх соцень кароў прадпрыемства «Любань». Бура-карычневые прышалец з лесе сярод чорна-пярэстых рагуль заўважаецца здалёк. Ён спакойна скубе траву. Насцярожваецца, толькі калі падыходзіць бліжэй і стараецца яго сфатаграфавач.

Пастух Мікалай Панасюк заклікае быць вельмі асцярожнымі:

Мясцовыя трактарыст і пастухі добра вывучылі нору ляснога госьця.

— Як ён нам надакучыў, гэты зубр, увіць сабе не можаце! — гаворыць Мікалай Міхайлавіч. — Пасвіць статак баіма, даяркі бяцця даіць — тут жа і да бяды недалёка. Спачатку, здавалася, ён і сам пабойваўся. Падыходзе, нейкі час папавіцца і пойдзе ў лес. Нам гаварылі яго адганяць, мы і адганялі вялікімі кіямі. Але паступова асвойтаўся і, мусіць, адчуў сябе важаком чарады. Цяпер ён паводзіць сябе як спраўдны гаспадар. Адганяць яго няма сэнсу, ён тут жа вяртаецца да кароў.

— Зубр жа не дурны, — працягвае другі пастух Леанід Актысюк. — Прыбіўся да нас худы, зашмудлены, поўсць вісела касмылямі. Паглядзіце, які гладкі стаў! Мукі, кукурузы наесеца, што каровам падвозяць, вадой чыстай і палкі зап'е — ніводзім зубр так не жыве ў пашчы. Кароў ён не крыўдзіць, наадварот, і кароўкі яго ліжучы, і ён да іх з ласкай, — працягвае пастух. — Ужо дзве ці тры каровы пакрыў.

Паводле слоў працаўнікоў ААТ «Любань», чым больш звер аб-

жываецца тут, тым больш упэўнена і нават часам агрэсіўна пачынае сябе паводзіць. Яго задавальняе кармавая база, суседства кароў, а вось людзі ў зубрыны расклад жывіцца, відавочна, не ўваходзяць. Пачалося з таго, што аднойчы звер падкінуў рагамі прыстасаванне для доікі кароў. «Тая прыступка на метраў 15 адляцела, — расказавае Мікалай Панасюк. — Бывае, нешта не спадаецца, ён рога наставіць і храпе — злучыцца, значыць».

Даяркі прыходзяць на дойку два разы на дзень — раніцай і вечарам. Перад гэтым статак абгароджваецца электрапастухом і ставіцца неабходна апаратура. Аказваецца, ужо разоў колькі нязваны лясны госьць атрымліваў ад электрапастуха па нагах. Але... хутка прывыкаўся. Цяпер ён лёгка пераскочвае агароджу без усялякіх наступстваў для сябе.

— Разумны зварына, — уздымае пастухі. — Яшчэ паходзіць, паглядзіце, дзе гэтая агароджа ніжэйшая, і лёгка так пераскочыць.

Такім чынам, зубр нават не лічыць патрэбным цярдліва чакаць збоку, пакуль кароў падоцяць — ён прысутнічае пры працэсе.

Тое, што ён лічыць сябе важаком статака, людзі разумелі, калі адна з кароў ацялілася ў полі. Зубр стаў над нованароджаным цялём і не падпускаў нікога. Амаль два дні не маглі забраць цяля на ферму... Ня-

РАБЫ, ЯК МЫ!

«ЖАР-ПТУШКА», «МАТЫЛЁК» І «РОГ ДАСТАТКУ» З'ЯВІЛІСЯ ў ВОРАНАВА

Кветкаводы ўпрыгожылі сталіцу абласных «Дажынак»

На Гродзеншчыне ўжо традыцыя, што ў райцэнтр, дзе ў гэтым годзе ладзяць абласное свята работнікаў аграпрамысловага комплексу «Дажыні», з'язджаюцца кветкаводы і ландшафтныя дызайнеры з усяго рэгіёна. Яны ўдзельнічаюць у конкурсе прафесійнага майстэрства і ўпрыгожваюць горад кветкавымі кампазіцыямі. Ініцыятары і арганізатары праекта — абласная арганізацыя Беларускага прафсаюза работнікаў мясцовай прамысловасці і камунальна-бытавых прадпрыемстваў і ўпраўленне жыллёва-камунальнай гаспадаркі аблвыканкама.

Воранаўскі «рог дастатку».

Сёлета прафесіяналы прыехалі на конкурс «Кветкавыя фарбы» ў Воранава. У іх распрадэжні былі тысячы кветак, дэкаратыўных раслін і кустоў, рознакаляровыя мармуровыя крошкі, арыгінальныя канструкцыі і архітэктурныя формы. Па сутнасці, сталая задача ператварыць пасёлка ў вялікі кветнік, для чаго гаспадары вызначылі месца для кожнай каманды азеленяльнікаў. У выніку клумбы размясціліся і на ўездзе ў Воранава, і ўздоўж галоўных вуліц, і каля службовых будынкаў, і нават у дварах жылёй забудовы.

Увогуле ў пасёлку з'явілася 15 тэматычных кветкавых кампазіцый. Сярод іх смаргонская «жар-птушка», карэліцкі «матылёк», навагрудскія «хіп-хоперы»... А, напрыклад, воранаўцы назвалі сваю кампазіцыю «рогам дастатку» — гэта вялізнае кветкава-мармуровае палатно з агляднай пляючай. Шучынцы спалучылі назву пасёлка з гербам Воранава, лічэна зрабілі рызыначкай сваёй кампазіцыі веласіпед, камунальны са Слоніма — разгорнутую кнігу з чарніліцай, іх калегі з Ваўкавыска — юнага гусяра... Свае «фішкі» былі і ў іншых удзельніцкай конкурсу.

Кожная каманда прэзентавала свой праект (з песнямі, вершамі) мясцоваму жыхарам і, вядома ж, членам журы, якія ацэньвалі самыя розныя асаблі-

Карэліцкі «матылёк».

ЗУБР НЕ ЭКЗОТЫКА...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Галаўны боль для нас гэтая жывёла, ды яшчэ які, — гаворыць дырэктар ААТ «Любань» Валерый БАРЫСЮК. — Сярод толькі яго не бачылі: у Гарадцы, Павіцці, каля іншых вёсак, а прывібіўся да нас. Я кожны свой рабочы дзень пачынаю са званкоў ці старшыні райвыканкама, ці ў іншы раённыя інстанцыі, і ніхто не ведае, як дапамагчы. Раней званіў, цяпер ужо пішу, каб было што потым паказаць розным прывершчыкам. Бо калі, не дай Бог, гэты звер каго пакалець альбо заб'е, хто будзе вінаватым? — гаворыцца кіраўнік сельгаспрадпрыемства. — Ветэрынар на кожнай планёрцы сварыцца. Сапраўды, лясныя зьяры цяпер не так ужо і рэдка хварэюць, бываюць носьбітамі розных інфекцый. А ў нас чарада больш за 200 галоў. Хто будзе несці адказнасць, калі што здарыцца?

На жаль, я не магу адказаць на пытанні, пастаўленыя дырэктарам таварыства. Напаўжартам прапаную яму паставіць зубра на баланс гаспадаркі ды распрадэжніца ім

У ТЭМУ У інтэрнэце ёсць звесткі, што яшчэ ў пазамінулы стагоддзі некаторыя жывёлаводы спрабавалі скрыжываць зубра з свайскай буйной рагатай жывёлай. Нарадзіліся каровы (іх называлі зуборны), надзвычай агрэсіўныя. Так што нічога добрага з падобных эксперыментаў не атрымалася. Гэта яшчэ раз сведчыць: кожны прадстаўнік жывёльнага свету павінен жыць у сваім асяроддзі.

«Ужо разоў колькі нязваны лясны госьць атрымліваў ад электрапастуха на нагах. Але... хутка прызываўся. Цяпер ён лёгка пераскоквае агародку.»

адпаведным чынам, калі гаспадары ляснога насельніка не знаходзяцца альбо не хочуць знаходзіцца. Валерый Антонавіч кажа, што работнікі прапаноўвалі ўжо пусціць на мяса няпрошанага ляснога госьця, але ж у турму нікому садзіцца не хочацца. Законы на гэты конт у нас строгія.

— А вось каб ад яго абараніцца — хоць ты сам садзіся і тыя законы пішы, — гаворыць старшыня Дзвінскага сельскага Савета дэпутатаў Аляксандр РАЗАНКА. — Лясная жывёлка ходзіць у стартку кароў, які абслугоўваюць людзі. Гэта пагроза бяспецы кожнага дзень. А нам у розных інстанцыях кажуць: пачакайце, трэба ўзгадняць яго перавозку з Мінпрыроды, гэта ж можа заняць месяц... Які месяц? Гэта ж не адстрэл, а ўсяго толькі транспартаванне ў лес. І што, паперы на тое ўзгадняе трэба канём у Мінск везці? Пры цяперашніх сродках камунікацыі той дазвол за дзень можна атрымаць, — упэўнены кіраўнік мясцовай улады, і з ім цяжка не пагадзіцца.

У яго кабінце і адбылася гэта размова. На ёй прысутнічалі і намеснік начальніка Брэсцкай абласной інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету Сяргей ШТЫК, які прыехаў па просьбе старшыні Кобрынскага райвыканкама Аляксандра Зазулі.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыя навадэцкага ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч. Адказна за выпуск КАРПЕНКА Н.У.

— Па нашай частцы тут паруханні няма, зубр жыве нібы сыр у смятане, яму нічога не пагражае, — гаворыць Сяргей Аляксандравіч. — Але ж мы разумеем, што прадстаўнікі жывёльнага свету трэба вяртаць у яго натуральнае асяроддзе, яму не месца сярод калгасных кароў і людзей.

Намеснік начальніка інспекцыі звязана з генеральным дырэктарам Нацыянальнага парку «Белавежская пушча» Аляксандрам БУРЫМ. Той паабяцаў, што зубра забяруць.

Зубр ад кароў — ні на крок.

Калі — пытанне пакуль застаецца адкрытым. Будзем чацьчы за развіццём падзей.

P.S.: Калі вяртаецца нумар, карэспандэнт газеты патэлефанавала старшыні Кобрынскага райвыканкама Аляксандру ЗАЗУЛІ. Аляксандр Іванавіч сказаў, што на гэтым тыдні райвыканкам будзе працягваць асаблівую настойлівасць, каб прымусіць Нацыянальны парк вырашыць нарэшце гэтае пытанне.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Альбо такі факт. У Бераставіцкім райвыканкаме ў 2013 годзе ўключылі ў рэгістр тры дамы, а праз месяц (у сувязі з адсутнасцю іскавых заяў аб прызнанні дамоў безгаспадарнымі) гэтыя будынкі былі выключаны з рэгістра і потым работу з імі, згодна з патрабаваннямі Прэзідэнцкага Указа №100, не праводзілі. Тэрміны звароту ў суд з іскавымі заявамі парухаліся ў Карэліцкім і Мастоўскім раёнах. Здаралася і так, што іскі заставаліся без разгляду з-за няяснасцей падрыхтоўкі матэрыялаў, што накіроўваліся ў суд. А ў Слоніміскім раёне, маючы інфармацыю аб 48 пустуючых дамах, у суд падалі толькі адну іскавую заяву аб прызнанні дома безгаспадарным.

У Лідскім раёне тры гады, па студзень 2016-га, не вялі рэгістр пустуючых дамоў. Можна, няма таіх? Кантралёры лавылі ў вёсках Навасёлкі, Рувелічы, Маркуці Вавёрскага сельсавета, на хутары Аўсядава Крупаўскага сельсавета і ўбачылі, што яны ёсць практычна ўсюды, у тым ліку паўразбураныя, неабкошаныя, зарослыя хмызняком. Аднак у рэгістр з выяўленых пустуючых дамоў у Вавёрскім сельсаветзе ўключылі толькі два — у вёсцы Селяхі. Пытанне нахонт абследавання і прызнання пустуючымі шасці дамоў на хутары Аўсядава не разглядалі.

Што тычыцца зносу пустуючых дамоў, то можна пачуць спасылкі на нястачу грошай. І сапраўды, такая праблема ёсць. Але пры гэтым зьяртае ўвагу Камітэт дзяржаўнага кантролю, не ўсюды выкарыстоўваюць бюджэтныя сродкі, якія выдзелены. Напрыклад, на Смаргоншчыне ў 2014 годзе на знос такіх дамоў накіравалі з раённага бюджэту 194 млн рублёў, а асвоілі з іх 112,4 млн. Летась з 254 млн рублёў зрасходвалі толькі 130,3 млн — 51%. Гэта сведчыць аб адсутнасці дэталёвага аналізу фактычнай патрэбнасці ў бюджэтных сродках і рэальнай магчымасці выканаць адпаведныя мерапрыемствы па зносе дамоў.

праkopchik@zviazda.by

У ТЭМУ Вынікі конкурсу па наведзенні парадку на зямлі, які ўжо традыцыйна праводзіцца на Гродзеншчыне аблвыканкама і абласным Саветам дэпутатаў, падвядаць падчас свята «Дажыні» ў Воранава. Да гэтай праблематыкі, безумоўна, адносіцца і работа мясцовых органаў улады ў дачыненні да пустуючых і старых дамоў, дзе, дарэчы, часта ўтвараюцца несанкцыянаваныя звалкі.

За сталікам, накрытым беласнежным абрусам, размясцілася сям'я з дзіцем. — Ехалі ў Барысаў, па дарозе вырашылі зазірнуць у краму, каб купіць мінералкі. А тут, аказваецца, кафетэрыі ёсць. Вось прысёлі перадыхнуць, заказалі чай, а гасцінцыя прадаўцы нават разагрэлі нам «ссабойку» ў мікрахвалевым, — задаволены выпадковыя наведвальнікі.

«А ЗА ШТО ТЫ ДЗЯЦЕЙ САБРАЛА?»

У двух кроках ад крамы месціцца прыёма-нарыхтоўчы пункт. Тут шмат людзей з вёдрамі, мяхамі, кошыкамі. Хтосьці прывёз прадукцыю, вырашчаную на асабі-

ПАЕХАЛІ!

І «ССАБОЙКУ» РАЗАГРЭЛІ

У вёсцы Вялікая Ухалода магазін «Родны кут», што належыць Барысаўскаму райспажыўсаюзу, карыстаецца асаблівай папулярнасцю. Вясюльцы збіраюцца тут не толькі каб набыць адпаведны тавар, але і каб даведацца апошнія навіны.

Які ж стол без хлеба?

лепш раскупляюцца. Добра ідуць варыны каўбасы, сасіскі, пельмені — тое, што танней, — уводзіць у курс справы загадчыца Таццяна КРУГЛІК. — А каб прадукты не псаваліся, праводзім акцыі і дні зніжка. Частка памяшкання адведзена пад кафетэрыю. Тут можна перакусіць, выпіць соку, кавы або чаю.

тым падворку, а нехта — дары лесу.

Журавіны прымаюць па 1,5 рубля за кілаграм, брунсіцы — па 1,2 рубль, часнок — па 4 рублі, слівы і грушы — па 3 рублі, чарнаплодную рабіну і яблыкі таварныя — па 2 рублі.

— Гэты год ураджайны на яблыкі. Безумоўна, добра, што не трэба думаць, куды іх падзець. Але ж... цэны. Апад дык наогул каштуе ўсяго 5 копеек за кілаграм, хоць на сметніцу выкідай, — скардзіцца адна з маладзіц.

— Хоць якая, ды капейка, — перабівае яе жанчына больш сталага ўзросту. — За што ты сваіх дзяцей у школу сабрала? Вёдрамі цягала парчкі з саду ды чарніцы з лесу. Пасля гэтага спрэчка сціхла.

Нарыхтоўчы пункті спажывецкай кааперацыі Міншчыны на канец жніўня прынялі ад насельніцтва 3,5 тыс. тон яблык. Масавая здача чакаецца пазней. Акрамя таго, кааператары цэнтральнага рэгіёна нарыхтавалі 755 тон чарніцы, якія ў асноўным ідуць за мяжу. Сёлета аб'ём экспарту гэтых багатых на вітаміны ягад у параўнальных цэнах склаў 118% да леташняга. У самым пачатку — нарыхтоўка асенніх грыбоў.

— Мы выпускаем вялікі асартымент прадукцыі з дароў лесу. Кансервуем, робім

Сёлета і яблыкаў, і ягады багата.

салаты, саялкі з дабаўленнем грыбных круп. Прадукцыя пастаўляецца як у гандлёвую сетку Беларусі, так і на знешні рынак, у асноўным у Расію. Вельмі падабаюцца ласункі са словам «грыбы» ў Туркменістане. Туды паставілі ўжо некалькі партый далікатэсаў. Нашы гандлёвыя партнёры гатовы забраць увесь аб'ём грыбной прадукцыі, — адзначыла намеснік старшыні праўлення Мінаблспажыўсаюза Святлана СІНКЕВІЧ. — Папулярнасцю ў туркменцаў карыстаюцца працёртыя з цукрам чарнаплодная рабіна, бярозавік.

Сёння кааператары карпатліва рыхтуюцца да масавага прыёму гародніны — морквы, буракоў, цыбулі, капустаў — з уплікам таго, што яны робяць закладку стабільнага фонду Мінскай вобласці.

Таццяна ЛАЗОўСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

У ТЭМУ

Валерый МАРЫНІЧАЎ, старшыня Мінскага аблспажыўсаюза: — У аблспажыўсаюзе і раённых спажывецкіх таварыствах працуюць «гарачыя лініі» — можна патэлефанавач, даведацца што, куды, пачым здаваць. Неабходныя звесткі змешчаны і ў сродках масавай інфармацыі. У нас працуюць 117 нарыхтоўчыцкаў, у тым ліку выяўленыя, якія накіроўваюцца па заўважках насельніцтва на месца і забіраюць прадукцыю. У Мінскай вобласці працуе больш як 1800 суб'ектаў прадпрыемальніцкай дзейнасці ў галіне гандлю, у тым ліку сеткавыя структуры, 1749 крам спажывецка-апаляраваных фармацат. Большасць нашых магазінаў знаходзіцца ў сельскай мясцовасці — 82%. Абслугоўванне насельніцтва ажыццяўляюць 159 аўтакрам, якія ахопліваюць больш як 3,5 тыс. населеных пунктаў, у тым ліку і тыя, дзе пражываюць па 5-10 чалавек. Праводзім акцыі, ладзім дні зніжка, якія распаўсюджваюцца і на сельскую магасці. Што дачыцца эксперымента з перасойным аўтамагізінам, то, калі ўсё ўдасца, вопыт распаўсюдзім і на іншыя раёны вобласці.

ПА-ГАСПАДАРСКУ

...І ПАЧАСТУЕМ СЦЮДЗЁНАЙ ВАДЗІЦАЙ

Па ініцыятыве Лебядзянкаўскага сельскага Савета Бялініцкага раёна жыхары вёсак, якія ўваходзяць у склад гэтай тэрытарыяльнай адзінкі, актыўна займаюцца добраўпарадкаваннем сваіх паселішчаў.

— Сельскія Саветы з'яўляюцца не толькі выканаўчым і распарадчым органамі ўлады, але і адказваюць за падтрыманне ў належным стане асноўных вясковых аб'ектаў, — гаворыць Леанід КОРШУНАЎ, старшыня Лебядзянкаўскага сельскага Савета. — Асабліва ўвага надаецца рамонтнаму і чысціцкаму калодзежу. Справа гэтая клопатная і нятанная, таму выйшаў да людзей з прапановай самім займацца добраўпарадкаваннем прылеглых да іх сядзіб крыніц пітной вады.

Ініцыятыву старшыні падтрымалі ў Рудні, Гуце, Барсуках і Лебядзянцы. Зразумела, што ніхто лепш за саміх людзей не паклапоціцца аб іх жыццёвых выгодах. Адзінае, што папярсілі вясцоўцы ў старшыні — дапамагчы з набыццём патрэбных будаўнічых матэрыялаў. А мясцовы фермер Аляксандр Клімянкоў выдзеліў бесплатна для патрэб рамонтнікаў слупы і дошкі са сваёй піларамы.

— Мой зяць Аляксандр Крысянкоў і яго знаёмы Анатоль Міхасёў займаліся рамонтам, — паказвае рукой на акуртны «дамок» калодзежа жыхарка вёскі Рудня, 84-гадовая Зінаіда Якіменка. — Мы купілі хату пад лецішча тры гады таму. Дом знаходзіўся ў непрыглядным стане, участак быў запущаны. Дзякуючы працавітым рукам зяця і маёй дачкі Ліды, сядзіба расквітнела. І пра калодзеж не

Гэты калодзеж у вёсцы Гута адрамантавалі браты Анатоль і Аляксандр ЛЕУШУКОВЫ.

забыліся. Вадоў з яго карыстаемся не толькі мы, але і суседзі, і дачнікі, якія прыязджаюць па выддыхаць.

Калодзеж калі сядзібы руднянскай пенсіянеркі Кацярэны Леўшуковай таксама прайшоў своеасабліваю мадэрнізацыю. — Прыемна з вёдрамі сюды прыйсці, — гаворыць пажылая жанчына. — Вада закрытая, смецце не ляжыць. Чыстая, як слязінка, смачная! Такой вадыцкі не сорамна і людзей пачаставаць.

У вёсцы Гута мясцовыя жыхары адрамантавалі адзін калодзеж і пачалі работы па аднаўленні другога. — Тое, што жыхары нашых вёсак самі даглядаюць крыніцы водазабеспячэння, не толькі станоўча ўплывае на эканомію сродкаў мясцовага бюджэту, — гаворыць Леанід Коршунаў. — У першую чаргу людзі стараюцца для сябе, бо яны ж і карыстаюцца вадой. А тое, што зроблена ад душы, як вядома, служыць даўжэй.

Аляксандр АСІПЕНАК, старшыня Бялініцкага раённага Савета дэпутатаў:

— Ініцыятыва па рамонтна і ачысціцка калодзежаў знайшла водгук у жыхароў нашага раёна. Сёння сіламі вясцоўцаў у належны стан прыведзена 55 крыніц пітной вады з 1043, у тым ліку за апошнія некалькі тыдняў — 16. Калі раней гэтыя выпадкі былі адзінкавымі, то цяпер добраўпарадкаванне калодзежаў носіць сістэмны характар. Мы тлумачым людзям, што трэба адыходзіць ад сацыяльнага ўтрыманства, калі ты толькі пакажаш пальцам, і ўсё за цябе зробяць. Зараз час іншы, і ён ставіць перад намі іншыя задачы. Чалавек павінен адчуваць сябе гаспадаром на сваёй зямлі і да ўсяго, чым ён карыстаецца, адносіцца па-гаспадарску.

Святлана МАГІЛЕУЧЫК.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыя навадэцкага ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Грамадскі савет: ГЕРАСІМОВІЧ С.М., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; АСКЕРКА Ю.В., адказны сакратар Савета па ўзаемадзейні органу мясцовага самакіравання пры Саветце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;

НАВУМЕНКА А.В., старшыня Нараўлянскага раённага Савета дэпутатаў; СУШЧАНКА М.Л., старшыня Глушанскага пасялковага Савета дэпутатаў Баўрыўскага раёна.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 44 12; e-mail: info@zviazda.by Газета адрэдукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларусь Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Тыраж 20.008. Нумар падпісаны ў 19.30 13 верасня 2016 года.

ВЯЗЬ ТРЭЗІ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ

МАДЭРНІЗАЦЫЯ І АПТЫМІЗАЦЫЯ

Сёння ў краіне дзейнічаюць 305 устаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

— Гэта менш, чым было, скажам, яшчэ пяць гадоў таму, але аптымізацыя сеткі — натуральны працэс, — лічыць **намеснік міністра адукацыі Віктар ЯКЖЫК**. — Па-першае, былі перапрафіляваны аб'яднаныя на інтарэсах, не запатрабаваныя навушчыцамі, па-другое, рэарганізаваны ўстановы дадатковай адукацыі са слабай матэрыяльна-тэхнічнай базай. Дэсёці трэба было аб'яднаць рэсурсы. Апошнім часам назіраецца тэндэнцыя да павелічэння колькасці шматпрофільных устаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі. Але заўважу, што колькасць ахопу навучанцаў не зменшылася: аб'яднаны на інтарэсах наведваюць па краіне каля 380 тысяч чалавек, ці кожны трэці навучанец. Да таго ж не менш важна, што сістэма дадатковай адукацыі захавала ў нашай краіне свой сацыяльны статус на дзяржаўным узроўні.

Педагог, пад кіраўніцтвам якіх дзеці займаюцца сваёй любімай справай, яны выбіраюць сабе самастойна, бо вельмі тонка адчуваюць фармалізм і не даруюць абыякавасці дарослым.

Заняткі праводзяцца пераважна на бясплатнай аснове. На рэспубліканскім узроўні, у абласных цэнтрах доля платных гурткоў і секцый вагаецца ў межах ад 10 да 20 працэнтаў. У той жа час ёсць такія ўстановы, дзе платных паслуг усяго 1 працэнт ад агульнай колькасці.

Па словах Віктара Яжыка, мадэрнізацыя сістэмы дадатковай адукацыі яшчэ не скончана. Галоўнае — зрабіць так, каб яна адпавядала сучасным запатра-

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

баванням навучанцаў, таму паралельна з захаваннем традыцыйных напрамкаў трэба развіваць і тое, што сёння знаходзіцца на хвалі цікавасці ў падростаючага пакалення: экстрэмальны турызм, скалаляжанне, кемпінгавы турызм, новыя напрамкі ў ІТ-сферы... Эксперыментальна-інавацыйная дзейнасць на цяперашні момант — адзін з самых актуальных кірункаў развіцця дадатковай адукацыі.

— Апошнім часам пералік запатрабаваных прафесій пастаянна змяняецца. У сувязі з гэтым адным з прырытэтных напрамкаў з'яўляецца стварэнне новых магчымасцяў для прафараў і тэхнічнай творчасці ў асяродку дзяцей і моладзі, — падкрэслівае **дырэктар Рэспубліканскага цэнтру інавацыйнай і тэхнічнай творчасці Сяргей САЧКО**. — Таму адукацыйны працэс у нашым цэнтры рэалізуецца як па традыцыйных напрамках, такіх як тэхнічнае мадэляванне і канструяванне, суднамадэляванне, авіямадэляванне, радыётэхніка і радыёэлектроніка, так і па напрамках, заснаваных на інавацыйнай творчасці: я маю на ўвазе пратэставанне, прамысловую рэабілітацыю, нейрапалітаванне, інжынерны дызайн CAD, тэхналогіі беспілотных лятальных апаратаў. Але мы не гонімся за моднымі назвамі, а найперш думаем, што можа быць карысным для дзяцей у будучыні. Сучасны рынак працы патрабуе развіцця інжынернага і прадпрыемальніцкага мыслення ў старшакласнікаў і студэнтаў. А для гэтага навушчыцы павінны мець магчымасць асацыі на практыцы і праіцы ўсё тэхналагічныя лагунг — ад зараджэння інавацыйнай ідэі да стварэння камерцыйнага прадукту. Мы нацэляваем нашых выхаванцаў на практычную дзейнасць. Ад гэтага мадэляванне дзеці паступова пераходзяць да больш сур'ёзных рэчэй.

Сёння цэнтр каардынуе дзейнасць 180 шматпрофільных і 13 аднапрофільных устаноў дадатковай адукацыі ў галіне рэалізацыі праграм тэхнічнага і спартыўна-тэхнічнага профіляў. Практычныя заняткі ў аб'ядна-

Фота: Нелга АДМАЎЦА

Цікавы досвед:

У Кітаі, напрыклад, арганізацыі, аналагічныя беларускім устаноў дадатковай адукацыі, сур'ёзна займаюцца прафараў і тэхнічнай работай з дзецьмі ва ўзросце ад 8 да 14 гадоў, да якой прыцягваюцца і прыватныя кампаніі. Арганізацыя спецыяльных павільёнаў, дзе школьнік можа паспрабаваць сабе ў больш чым 50 прафесій (у якасці касманаўта, кухара, будаўніка). Бацькі з задавальненнем плацяць за гэтую паслугу, а ў кітайскіх школьнікаў такое баўленне вольнага часу вельмі папулярна. У Японіі існуе практыка абавязковага ўдзелу кожнага школьніка ў бесплатных дадатковых занятках, якія не ўваходзяць у школьную праграму, напрыклад па фізічнай культуры, мастацкай творчасці і нацыянальных відах мастацтва.

яна па інтарэсах Цэнтра становяцца эксперыментальнымі лабараторыямі, у якіх апрабуюцца самыя прагрэсіўныя метады навучання і выхавання.

НЕ ПРОСТА ХОБІ

Хтосьці лічыць заняткі ў гуртках і аб'яднаннях па інтарэсах не больш чым хобі або проста баўленнем часу, але для многіх яны вызначылі прафесійны выбар на усё жыццё.

«Установы дадатковай адукацыі — наймагутнейшыя рэсурсы прафесійнай арыентацыі школьнікаў, — упэўнены і Віктар Яжык. — Таму трэба за-

бяспечыць больш шчыльную і інтэграцыю ў сістэму адукацыі і наладзіць супрацоўніцтва з прафесійна-тэхнічнымі, сярэднімі спецыяльнымі і вышэйшымі ўстановамі, а таксама з прадпрыемствамі».

З 2015 года ў Беларусі развіваецца рух JuniorSkill. З лютга па май бегучага года ў краіне праходзіў першы Рэспубліканскі конкурс па асновах прафесійнай падрыхтоўкі для школьнікаў 10—17 гадоў JuniorSkill Belarus. Пераможцаў выявілі пры 7 камп'ютэрных, сярэдніх мабільных рэабілітацый, інжынерны дызайн

CAD, нейрапалітаванне і іншыя. У трох этапах удзельнічалі больш як тысячы дзяцей і падлеткаў...

— Конкурс апрабуйце ўсе нашы надыяе як па колькасці ўдзельнікаў, так і па ўзроўні падрыхтоўкі канкурсантаў і таму энтузіязмам, які праявілі дзеці і педагогі, — канстатуе Сяргей Сачко. — Лічы, што ў нас ёсць патэнцыял для развіцця ранняй прафараў і тэхнічнай культуры, якія не ўваходзяць у школьную праграму, мастацкай творчасці і нацыянальных відах мастацтва.

Яны пазіцыянуюць сваю галіну як адукацыю для дзяцей. Той жа турызм — гэта яшчэ і цудоўная школа выжывання, уменне жыць у калектыве.

Апошнім часам проста шалёным попытам у бацькоў карыстаюцца так званыя школы ранняга развіцця. У **Рэспубліканскім цэнтры тэхнічнай творчасці навушчыцаў таксама дзейнічаюць школа ранняга тэхнічнага раз-**

віцця для дзяцей з трохгадовага ўзросту і гурток пачатковага тэхнічнага мадэлявання (з пяці гадоў).

ПАХОД ЯК ШКОЛА ВЫЖЫВАННЯ

Між іншым педагогам, якія працуюць у аб'яднаннях па інтарэсах, не вельмі падабаецца сам тэрмін «дадатковая адукацыя»: маўляў, не зусім правільна разглядаць іх як нейкі дадатка да асноўнай адукацыі. Таму яны пазіцыянуюць сваю галіну як адукацыю для жыцця.

Той жа турызм — гэта яшчэ і цудоўная школа выжывання, уменне жыць у калектыве: турысты ніколі не кідаюць адно аднаго. Выхаванцы гурткоў турэцкага напрамку могуць самастойна паклапаціцца пра сябе і заўсёды знайсці выхад з любой складанай сітуацыі. Сёння віртуальная камунікацыя змяняе жыццё зносіны, але яна не можа кампенсавать такі момант, які развіццё лідарства. Толькі ўжываць сабе, якую глебу для фарміравання лідараў дае звычайны турыстычны поход.

Па словах **дырэктара Рэспубліканскага цэнтру экалогіі і краязнаўства Алены АНУФРОВІЧ**, да канца года яны спадзяюцца вырашыць пытанне з уяўленнем спецыяльнага значка «Юны турыст Беларусі» і Дэніска вандруніка, дзе будучы занатоўвацца ўсе здзейснены маршруты: «Лічы, што гэтая мера стане для падлеткаў дадатковым стымулам і яшчэ больш заахваціць маладых людзей да заняткаў спартыўным і экскурсійным турызмам. А пры планаванні чарговай паездкі перавага будзе аддавацца на турыстычнай фірме, а цэнтру турызму і краязнаўства».

Віктар Яжык расказаў, што напрыканцы верасня адбудзецца фінал рэспубліканскага конкурсу прафесійнага майстэрства «Педагог года ўстаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі». Па выніках абласных этапаў у фінал вышэйшай 21 спецыяліст. Іх чакае конкурс-самапрэзентацыя «Маё педагогічнае крэда», адкрыты

занятак у незнаёмай аўдыторыі, а таксама псіхалага-педагагічнае атрымвае грашовую ўзнагароду. У той жа час, па словах Віктара Яжыка, не менш важны сам факт перамогі, таму што маральнае заахвочванне таксама з'яўляецца дадатковым стымулам да працы.

АДКЛАДЗЕНЫ ЭФЭКТ

Ні для кога не сакрэт, што паміж школьным настаўнікам і педагогам дадатковай адукацыі існуе прынцыповая розніца. Калі першага дзеці не выбіраюць, а хадзіць у школу па веды — гэта іх, так бы мовіць, галоўная жыццёвая задача і нават абавязак, то прымусіць дзецей наведаць гурток ці секцыю проста немагчыма, калі ім там нецікава. У час глабальнага развіцця інтэрнэту і камп'ютэрных тэхналогій заваяваў, а тым больш утрымаць увагу дзецей і падлеткаў даволі складана. Педагог, пад кіраўніцтвам якіх дзеці займаюцца сваёй любімай справай, яны выбіраюць сабе самастойна, бо вельмі тонка адчуваюць фармалізм і не даруюць абыякавасці дарослым. Найважнейшы аспект у дзейнасці устаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі — прыцягненне таленавітых педагогаў, якія любяць і ўмеюць працаваць з дзецьмі.

— Нельга адмаўляць, што сёння існуюць праблемы ў кадравым забеспячэнні устаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, — прызнаваў Віктар Яжык. — Як правіла, у сістэме дадатковай адукацыі застаюцца працаваць толькі вельмі апантанія і ўлюбёныя ў сваю працу людзі. Педагогі ад Бога, сапраўды энтузіясты. Многія з іх самі з'яўляюцца выхаванцамі гэтых устаноў. І менавіта да такіх педагогаў выстройваюцца чэргі з тых, хто жадае ў іх навушчыца.

Да працы ў аб'яднаннях па інтарэсах актыўна прыцягваюцца студэнты. Да маладых педагогаў дзеці ідуць ахвотна. Восць толькі часта з прычыны адсутнасці профільнай адукацыі маладыя спецыялісты пазбаўлены магчы-

масці прэтэндаваць на кваліфікацыйную катэгорыю. Адсутнасць катэгорыі, у сваю чаргу, адбавяецца і на памеры зарплат...

Цікава, што спецыялістаў у сферы турызму выпускаюць не менш як пяць факультэтаў у краіне, але ніводзін з іх выпускаючы не мае права павесці арганізаваную групу ў турпаход. Нават у Акадэміі фізічнага выхавання не рытухуюць інструктаваць па турызме. У сувязі з гэтым Рэспубліканскі турысцка-спартыўны саюз вышэйшай з шэрагам прапаганды. Напрыклад, увесці ў школьную і ўніверсітэцкую праграму па фізічнай культуры абавязковы штогадовы заліковы шматдзённы поход як спосаб падрыхтоўкі да выжывання ў прыродным асяроддзі. Уключыць спартыўны турызм у праграмы розных спартакіяд і ў працу дзіцяча-юнацкіх спартыўных школ. Дазволіць вопытным турыстам без педагагічнай адукацыі працаваць з дзецьмі. У рэшце, галоўнае — не дыплом, а ўменне знайсці падыход да дзецей і жаданне падзіліцца з пачаткоўцамі сваім вопытам...

«Сучасны рынак працы патрабуе развіцця інжынернага і прадпрыемальніцкага мыслення ў старшакласнікаў і студэнтаў».

— Для сістэмы дадатковай адукацыі ўласцівы адкладзены ў часе эфект, — лічыць Віктар Яжык. — Пакуль яна існуе, яе ніхто быццам бы і не заўважае, але як толькі яна знікне, гэта стане відавочна ўсім і адрозна. **Дадатковая адукацыя не проста дазваляе знайсці сябе — яна мае магутны выхавальны патэнцыял. Мы не толькі папулярна з'яўляемся ў сучаснай прафесіі, развіваем іх творчыя і інтэлектуальныя здольнасці, але і засцерагаем ад негатыўнага ўздзеяння вуліцы, ад падлеткавай агрэсіўнасці і дэструктыўных паводзінаў.**

Надзея НІКАЛАЕВА
nikalaeva@vziazda.by

■ Май на ўвазе

НАЙПЕРШАЯ ЎВАГА НА ДАРОГАХ — БАЙКЕРАМ

Сталічная Дзяржаўтінспекцыя ўзмацняе кантроль за кіроўцамі мотатранспарту. Рэйдзі па выяўленні парушэнняў Правілаў дарожнага руху інспектары будучы прадвядзюць як у дзённым, так і начны час сутак.

Дзяржаўтінспекцыя нагадае, што кіраваць матацыклам неабходна ў моташлем. Апроч таго, абавязкова шлем

павінен быць і на пасажыры. Для прыцягнення да сябе ўвагі на дарозе байкерам рэкамендуецца рухацца з пастаянна ўключаным бліжнім святлом фар. Таксама ўладальнікам мотатэхнікі неабходна паклапаціцца аб своєчасовай рэгістрацыі транспартных сродкаў і праходжанні тэхналяў.

Сяргей РАСОЛЫКА. *rs@vziazda.by*

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Волшебный Лондон может стать ближе!»

Настоящие Правила разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 №151 (с изменениями и дополнениями), определением порядка проведения рекламной игры «Волшебный Лондон может стать ближе!» (далее – Игра), проводимой в целях стимулирования посещения выставки ледяных скульптур «Тайная комната» ООО «БелЭкспрессАйс».

- Организатор Игры.** Организатором Игры является Общество с ограниченной ответственностью ООО «Бел-ЭкспрессАйс» (ООО «БелЭкспрессАйс») 223141, Минская область, г. Логойск, ул. Гайненское шоссе, 12-25А. УНП 1914399406; E-mail: nice@nice-ice.by.
- Наименование Игры.** Игра носит название «Волшебный Лондон может стать ближе!».
- Участники Игры.** В Игре могут принять участие дееспособные физические лица, проживающие на территории Республики Беларусь в период проведения Игры, граждане Республики Беларусь, а также иностранные граждане и лица без гражданства, постоянно проживающие в Республике Беларусь и имеющие вид на жительство в Республике Беларусь. Участником рекламной игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники, а также лица, находящиеся с таким лицом в отношениях свойства.
- Сроки проведения Игры.** Начало Игры: 15 сентября 2016 года. Окончание Игры: 15 декабря 2016 года.
- Территория проведения Игры.** Республика Беларусь, г. Минск, Долгиновский тракт 178 (Торговый центр ALL), помещению на центральном холле возле магазина детских товаров «Буслик», оформленное с помощью льда, на тему «Тайная комната».
- Наименование услуг в целях стимулирования реализации которых проводится Игра.** Игра проводится в целях стимулирования реализации билетов на выставку ледяных скульптур «Тайная комната».
- Призовой фонд Игры.**

Наименование	Кол-во билетов, шт.	Стоимость, бел. руб. (в денежных единицах образца 2009 г.)	Стоимость, бел. руб. (в денежных единицах образца 2000 г.)
Поездка в Великий Лондон на двоих человек продолжительностью 3 часа (далее – Тур). Тур состоит в период с 22.01.2017 г. – 25.01.2017 и включает в себя комплекс туристических услуг, состоящий из: - проживания в отеле Royal national 3*, на срок Тура. Тип проживания TWIN, Standard, 2Ad; - авиабилеты в Лондон (РФ) – Лондон (Великобритания) – Минск (РФ); - питание по системе «только завтрак»; - медицинская страховка; - трансфер в Великобритании (аэропорт – отель – аэропорт); - Экскурсия к Гарри Поттеру в Warner Brothers	1	3141,8	31 418 000

Призовой фонд игры в размере 3141,8 (Три тысячи сто сорок один) белорусских рублей 80 копеек (в денежных единицах образца 2009 г.) / 31 418 000 (Тридцать один миллион четыреста восемьдесят тысяч) белорусских рублей (в денежных единицах образца 2000 г.) формируется за счет инициативы Организатора.

8. Порядок участия в Игре. Для того чтобы принять участие в Игре, необходимо: в период с 10 часов 00 минут 15 сентября 2016 г. до 21 часа 59 минут 30 ноября 2016 года (включительно) выполнить следующие условия: - приобрести билет на посещение выставки, оформленную с помощью льда, на тему «Тайная комната» в торговом центре ALL по адресу: г. Минск, Долгиновский тракт, 178 (помещение на центральном холле возле магазина детских товаров «Буслик»); - отправить на электронную почту London@nice-ice.by номер билета с указанием достоверной информации о себе в произвольной форме: ФИО (полностью), адрес проживания, номер телефона для связи, дату рождения. На основании данных об участнике и номере билета из письма формируется анкета участника. Письмо участника подтверждает тот факт, что он ознакомлен и согласен с условиями проведения Игры. Участник Игры несет ответственность за предоставление достоверных данных о себе. В случае неполного предоставления данных о себе письмо участника отстраняется от участия в Игре.

Обязательным условием участия в Игре является наличие билета у участника до конца розыгрыша.

9. Розыгрыш призового фонда Игры. Определение победителя Игры. Розыгрыш призового фонда Игры состоится 1 декабря 2016 года в 12.00 на территории торгового центра ALL по адресу: г. Минск, Долгиновский тракт, 178 (помещение на центральном холле возле магазина детских товаров «Буслик») с помощью лототрона путем случайной выборки анкеты Членом комиссии по проведению рекламной Игры.

Все поступления в адрес Организатора анкеты до начала розыгрыша помещаются в лототрон. Член комиссии по проведению рекламной Игры раскрывает лототрон и извлекает из него анкету. Итоги розыгрыша призового фонда Игры фиксируются в Протоколе комиссии, который составляется и подписывается присутствующими Членами комиссии. Информирование победителя производится до 5 декабря 2016 года (включительно) заказным письмом с уведомлением по почтовому адресу, указанному в письме. Организатор оставляет за собой право уведомить Победителя о выигрыше, месте и времени получения приза любым удобным способом: посредством SMS-рассылки, по электронной почте, звонком по телефону.

10. Порядок выдачи приза. Выдача приза осуществляется в торговом центре ALL по адресу: г. Минск, Долгиновский тракт, 178 (помещение на центральном холле возле магазина детских товаров «Буслик») в согласованное с победителем рабочее время: понедельник – четверг с 8.30 до 17.30, пятница – 8.30 – 17.00 до 15 декабря 2016 г. Для получения приза победителю необходимо предъявить Организатору паспорт гражданина Республики Беларусь (вид на жительство в Республике Беларусь, удостоверение беженца). Подтверждением получения победителем приза является акт передачи приза, подписанный победителем.

Выплата денежного эквивалента стоимости приза или замена его на другой приз не допускается.

Участники Игры, претендующие на получение приза, обязуются заполнить и подписать все необходимые для получения приза документы, предоставляемые Организатором. При получении приза Участник-победитель несет все права и обязанности по уплате подоходного налога в бюджет Республики Беларусь. Организатор в течение 30 календарных дней с момента выдачи приза победителю направляет в налоговые органы по месту регистрации победителя сведения о победителе, а также иные сведения, установленные законодательством Республики Беларусь и необходимые для уплаты подоходного налога. Подоходный налог уплачивается Победителем самостоятельно в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Факт участия в Игре подразумевает, что все Участники соглашаются с тем, что в рамках Игры их фамилия, имя, отчество, фотографии, интервью и иные материалы о них могут быть использованы Организатором. Участники соглашаются давать рекламные интервью об участии в Игре, в том числе по радио, телевидению, в Интернете, а равно и в иных средствах массовой информации, а также сниматься для изготовления графических рекламных материалов без уплаты за это какого-либо вознаграждения.

Все права на такие интервью и результаты съемки будут принадлежать Организатору. В случае отказа победителя от получения приза, неполучения приза в установленном порядке и сроки либо невыполнения условий его получения приз отстает у Организатора и используется по своему усмотрению.

Организатор не оплачивает Участникам расходы, связанные с проездом к месту розыгрыша, а также к месту его получения.

11. Состав Комиссии по проведению Игры Для проведения Игры, контроля за соблюдением Правил Игры, утверждения результатов, подведения итогов по результатам проведения розыгрыша Организатором создается комиссия по ее проведению в следующем составе:

- Председатель Комиссии – Алексей Алексей Святославович, главный инженер ООО «БелЭкспрессАйс»;
- Члены Комиссии: 2. Сидицкая Марина Юрьевна, менеджер-экономист ООО «БелэкспрессАйс»; 3. Дубаневич Юрий Иванович, менеджер-экспедитор ООО «БелэкспрессАйс»; 4. Буазов Витольд Александрович, специалист по маркетингу ООО «Этерика», Минский район;
- Тышкович Ольга Викторовна – специалист по маркетингу ОДО «Этерика», Минский район.

12. Информация об Игре, публикация Правил Игры. Правила Игры будут опубликованы в газете «Звезда» до начала рекламной игры. Результаты Игры будут опубликованы в газете «Звезда» не позднее 15.12.2016 г. Дополнительно информация об Игре можно получить на Интернет-сайте Организатора: nice-ice.by.

Информацию о правилах и условиях участия в Рекламной игре можно получить по телефону +375 29 1858686 (понедельник – четверг, 8.30 – 17.30, пятница – 8.30 – 17.00) или на сайте Организатора nice-ice.by.

Споры между Организатором Рекламной Игры и Участниками Рекламной Игры рассматриваются согласно действующему законодательству Республики Беларусь.

Свидетельство о государственной регистрации рекламной игры № 2821 выдано Министерством торговли Республики Беларусь 6 сентября 2016.

РЫХТУЕМСЯ ДА ХАЛАДОЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сімптомы «зарослага» дымаходу вызначаць нескладана. Самы лепшы індикатар — гэта колер дыму, які змяніўся. З чыстага коміна дым будзе выходзіць светлым, белым або прызрыстым. Сажа, якая назбіралася ў дымаходзе, пачынае змяняць колер у бок цёмнага спектра. Тое, што нешта пайшло не так, можа на заўважыць і па немоле жару польмя ў печы. У звычайных умовах яно будзе светла-аранжавым. Пры забітым коміне яго колер змяняецца да цёмна-апельсінавага.

Таму ратаўнікі раяць чысціць дымаход ад сажы перад ацяпляльным сезонам, а таксама не радзей чым раз у 3 месяцы. Што і кажаць, праца даволі брудная і малапрыемная, але неабходна...

— Печ і коміны ў месцах судакранання з драўлянымі перакрыццямі мусьць мець патаўшчэнне цаглянай кладкі, — працягвае Уладзімір Рафальскі. — Навядзіце парадка і перад топкай. Не выключана, што з яе могуць выпадаць вугольчыкі. А калі ўнізе падлога зроблена са звычайнай дошка? Таму перад топкай неабходна прыбчыць металічны ліст памерамі, не меншымі за 70x50 сантыметраў. Вярнуць, мэбля, фіранкі і дрывы трэба прыбчыць ад топкі на адлегласці, не меншую за 1,25 метра. Попел і вугалі трэба выкідаць не бліжэй за 15 метраў ад пабудовы. Печка — не прыстасаванне для сушкі на ёй вільготных рэчэй і сырых дроў.

Тры гады там у Шклоўскую цэнтральную раённую бальніцу прывезлі 13-гадовага хлопчыка з апёкамі 2-3-й ступені 10% цела. Ад польмя пацярпелі кісіц рука і нага. Абставіны трагедыі высветлілі неўзабаве. Аказалася, што ў двары свайго дома хлопчык распальваў печ. А каб працэс адбываўся хутчэй, падлетак дадумаўся лінуць на вугалі бензін.

Небяспека лёгкаўзгаральных вадкасцяў у тым, што над іх паверхня пры любой тэмпературы ўтвараецца гаручая канцэнтрацыя пары, — кажа Уладзімір Рафальскі. — Яны вельмі лёгка загартаюцца пры кароткачасовым кантакце з любой крыніцай узгарання, да якіх адносіцца і моцна нагрэтая паверхня. Гаручая канцэнтрацыя пары можа распаўсюджвацца ад месца ўцэчкі на доволі далёкую адлегласць. Менавіта таму і забаронена выкарыстоўваць любыя лёгкаўзгаральныя вадкасці пры распальванні печы. Таксама не дазваляецца дзецім самастойна распальваць агонь у печы.

Яшчэ адна істотная памылка пры эксплуатацыі печкі — гэта яе перагарванне. Нават калі вельмі хочацца пагрэцца, паліць у печы трэба не бясконда, з ранку да ночы, а інтэрваламі прыкладна па паўтары гадзіны і не больш як два-тры разы на суткі.

69,4% пажараў з гібельлю людзей адбываюцца з кастрычніка па сакавік.

Яшчэ адна істотная памылка пры эксплуатацыі печкі — гэта яе перагарванне. Нават калі вельмі хочацца пагрэцца, паліць у печы трэба не бясконда, з ранку да ночы, а інтэрваламі прыкладна па паўтары гадзіны і не больш як два-тры разы на суткі.

«Кулібіным» — чырвонае святло

З жылём у шматкватэрных дамах крыху прасцей у плане пажарнай абстаўнкі. Але адсутнасць печак і недахоп магутнасцў цэнтральнага ацяплення кампенсуюцца абгаравальнікамі.

Адною суботняй раніцай чышню мінскага мікрарайона паршуду гук пажарнай сірэны. Ратаўнікі спешыліся да інтэрната, з акна

якога выбіваліся языкі польмя. Пасля таго як агонь быў патушаны, высветлілася, што крыніцай агню стаў абгаравальнік, у якім адбылося кароткае замыканне.

— Калі выконваць інструкцыю да апарата, яго выкарыстанне цалкам бяспечнае. З нашай практыкі абгаравальнікі загарваюцца часцей за ўсё ў двух выпадках — калі іх накрываюць або калі іх уключаюць у адну і тую ж разетку разам з іншымі прыборамі. Апошняе асабліва датычыцца дамоў саветкай пабудовы — у многіх з іх прыводка не была разлічана на высокую нагрукі.

Таксама перыядычна пажары адбываюцца з прычыны эксплуатацыі самаробных абгаравальнікаў. Здавалася б, і часы талальнага дэфіцыту даўно мінулі, і кошт сертыфікаваных апаратаў у краме далёка не завобачны, але ж чамусьці і дагэтуль знаходзяцца аматары саматужнага абсталявання. Рэгіструюцца і выпадкі выкарыстоўвання так званых «жучкоў» — самапальных засцерагальнікаў замест

калібраваных плаўкіх уставак і аўтаматычных механізмаў. Да пажару прывод

■ Каб памяталі

СІНОНІМ БОЛЮ І МУЖНАСЦІ

У Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны адкрылася выстава «Беларусы ў ІІ Польскім корпусе. Невядомыя старонкі Другой сусветнай вайны»

Сапраўды, пра гэтае воінскае падраздзяленне мала хто ведае. А між іншым, у складзе ІІ Польскага корпуса змагалася нямаля ўраджэнцаў Беларусі. Яны не ўдзельнічалі ў вызначальных бітвах Вялікай Айчыннай вайны. Менавіта і мы абавязаны перамагчы пад Монтэ-Касіна і вызваленнем многіх італьянскіх гарадоў.

Беларусы гісторыі і калекцыянер Ігар Мельнікаў знаёміць з экспазіцыяй дачы генерала Андрэя Ганну-Марыю АНДЭРС і намесніка міністра замежных спраў Беларусі Алену КУПЧЫНУ.

Выстава, якая з'яўляецца сумесным праектам музея, пасапства Польшчы, а таксама беларускага гісторыка і калекцыянера Ігара Мельнікава, распавядае пра гісторыю стварэння і баявы шлях ІІ Польскага корпуса.

— Гэтая дата — сімвал велізарнай трагедыі, але непахіснага духу самаахвярнага барацьбы мільёнаў людзей, — адзначае Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Польшчы ў Беларусі Конрад ПАУЛІК. — Другая сусветная вайна была, ёсць і будзе для нашых пакаленняў сінонімам болю, пакут, страты, а разам з тым выключнай мужнасці і братэрства.

Як падкрэсліў намеснік міністра культуры Беларусі Васіль ЧЭРНІК, цяжка выпрабаваць выпалі на долю Польшчы і Беларусі ў гады Другой сусветнай вайны. «Сёння нас яднае агульная памяць аб вайне і подзвігі нашых народаў, — перакананы намеснік міністра. — Аднак яшчэ не ўсе старонкі вайсковай гісторыі дасканала вывучаны і шырока вядомы».

Адной з іх і прысвечана выстаўка. Калі ў канцы 1941 года фарміравалася Польская армія,

рыяў з калекцыі Ігара Мельнікава. Асобны блок у выставе прысвечаны камандуючаму ІІ Польскага корпуса. Менавіта яго вельмі пільна і ўважліва вывучала спецыяльныя гоць урачыстага адкрыцця экспазіцыі і, напэўна, гадоўны эксперт па гэтай тэме — сенатар Польшчы, статс-сакратар канцэлярыі старшыні Рады міністраў, упаўнаважаны старшыні Рады міністраў па пытаннях міжнароднага дыялогу Ганна-Марыя АНДЭРС, дачка слаўтага генерала.

— Лёс і гісторыя часта былі блізкімі да гэтых салдат, — лічыць Ганна-Марыя АНДЭРС. — За свой гераізм яны плацілі самую высокую цану. І не толькі на полі бою. Перад уступленнем у ІІ Польскі корпус у 1939—1941 гады яны зазналі рэпрэсіі сталінскага таталітарызму. Але нягледзячы на гэта, а можа, якраз і таму, яны не вагаліся, каб стаць на абарону свабоды і права чалавека на мірнае жыццё. Для многіх салдат, якія складалі і трагічны лёс кіню пасля 1939 года ў ГУЛАГ, армія Андрэя стала паратункам, новым домам і новай сям'ёй. Мой абавязак як польскага палітыка і прадстаўніцы польскіх удзельнікаў перш за ўсё, ушанаваць памяць тых, хто прайшоў кроў у радах польскага воіна, — незалежна ад паходжання, нацыянальнасці, веравызнання. Яя дачка генерала Уладзіслава Андрэя, а хачу падзякаваць салдатам, якія былі з ім падчас Другой сусветнай вайны.

Удзельнічаў у той гераічнай падзеі і бацька Веры Суміной. Іосіф Жамойдзін, ураджэнец Валожыцшчыны, пасля амністыі польскіх ваеннапалонных у жніўні 1941 года знаходзіўся ў арміі генерала Андрэя ў званні капрала. Як расказвае Вера Суміна, пасля рэпатрыяцыі бацька быў рэпрэсаваны і толькі ў 1967 годзе разам з сям'ёй вярнуўся на радзіму з Ірчуккай воласці. «Ён часта нам расказваў пра бітву пад Монтэ-Касіна, — успамінае Вера Іосіфаўна. — І нават ужо ў пажылым узросце двойчы адказаў на пытанні нашых дзяцей. Настолькі моцна ўражаны гэтай падзея пакінула ў яго жыццё».

Асабістыя рэчы Іосіфа Жамойдзіна, у тым ліку яго дакументы і ўзнагароды, дачка перадала ў музей. Экспазіцыя таксама стварыла амуныцыя і абмундзіраванне, узнагароды і фотадакументальны матэ-

рыяў з калекцыі Ігара Мельнікава. Асобны блок у выставе прысвечаны камандуючаму ІІ Польскага корпуса. Менавіта яго вельмі пільна і ўважліва вывучала спецыяльныя гоць урачыстага адкрыцця экспазіцыі і, напэўна, гадоўны эксперт па гэтай тэме — сенатар Польшчы, статс-сакратар канцэлярыі старшыні Рады міністраў, упаўнаважаны старшыні Рады міністраў па пытаннях міжнароднага дыялогу Ганна-Марыя АНДЭРС, дачка слаўтага генерала.

— Лёс і гісторыя часта былі блізкімі да гэтых салдат, — лічыць Ганна-Марыя АНДЭРС. — За свой гераізм яны плацілі самую высокую цану. І не толькі на полі бою. Перад уступленнем у ІІ Польскі корпус у 1939—1941 гады яны зазналі рэпрэсіі сталінскага таталітарызму. Але нягледзячы на гэта, а можа, якраз і таму, яны не вагаліся, каб стаць на абарону свабоды і права чалавека на мірнае жыццё. Для многіх салдат, якія складалі і трагічны лёс кіню пасля 1939 года ў ГУЛАГ, армія Андрэя стала паратункам, новым домам і новай сям'ёй. Мой абавязак як польскага палітыка і прадстаўніцы польскіх удзельнікаў перш за ўсё, ушанаваць памяць тых, хто прайшоў кроў у радах польскага воіна, — незалежна ад паходжання, нацыянальнасці, веравызнання. Яя дачка генерала Уладзіслава Андрэя, а хачу падзякаваць салдатам, якія былі з ім падчас Другой сусветнай вайны.

Толькі ў бітве пад Монтэ-Касіна загінула каля 180 нашых землякоў.

Удзельнічаў у той гераічнай падзеі і бацька Веры Суміной. Іосіф Жамойдзін, ураджэнец Валожыцшчыны, пасля амністыі польскіх ваеннапалонных у жніўні 1941 года знаходзіўся ў арміі генерала Андрэя ў званні капрала. Як расказвае Вера Суміна, пасля рэпатрыяцыі бацька быў рэпрэсаваны і толькі ў 1967 годзе разам з сям'ёй вярнуўся на радзіму з Ірчуккай воласці. «Ён часта нам расказваў пра бітву пад Монтэ-Касіна, — успамінае Вера Іосіфаўна. — І нават ужо ў пажылым узросце двойчы адказаў на пытанні нашых дзяцей. Настолькі моцна ўражаны гэтай падзея пакінула ў яго жыццё».

Асабістыя рэчы Іосіфа Жамойдзіна, у тым ліку яго дакументы і ўзнагароды, дачка перадала ў музей. Экспазіцыя таксама стварыла амуныцыя і абмундзіраванне, узнагароды і фотадакументальны матэ-

Вераіна КАНЮТА, kanyuta@zviazda.by. Фотадзімак прадстаўлены Беларускаму музею гісторыі Вялікай Айчыннай вайны

■ Не абмініце

МІНСК — БЕРЛІН: МАСТЫ КУЛЬТУРНАЙ ДРУЖБЫ

З 15 верасня па 31 кастрычніка ў розных гарадах пройдуць мерапрыемствы ў межах Тыдняў Германіі

У праграме Тыдняў — амаль паўсотні розных падзей. Гэта канцэрты класічнай і сучаснай музыкі, фотавыставы, літаратурныя чытанні і майстар-класы ад вядомых твораў з Германіі, гасцроўні знакамітай тэатральнай трупы з Гановера і мноства сустрач. У якасці арганізатараў такой шырокай праграмы выступілі Пасольства Федэратыўнай Рэспублікі Германія ў Беларусі, Інстытут імя Гётэ ў Мінску, Цэнтральнае ўпраўленне па справах школ за мяжой (ZfA), Інфармацыйнае бюро DAAD у Мінску, Мінскі міжнародны адукацыйны цэнтр імя Э. Рау і іншыя.

— Сёлета Тыдні нямецкай культуры праходзяць у Беларусі 13-ты раз, таксама мы адзначаем невялікі юбілей: 10-ты раз яны распачынаюцца таксама і ў Брэсце. Мы вельмі рады, што сёлета мерапрыемствы ў межах Тыдняў Германіі пройдуць практычна ва ўсіх рэгіёнах Беларусі, — кажа намеснік кіраўніка дыпламатычнай місіі ФРГ у Беларусі спадарыня Аня ЛЮТЭР. — Усім комплексам запланаваных імпрэз хочам прывесці многія прыкладны ўвасаблення паняцця культуры ў яго шырокім разуменні. Культура — паняцце, у якое ўключаюцца не толькі выступленні музыкантаў, спектаклі і ападысменты. Гэта яшчэ і пытанні ідэнтычнасці, мовы, гістарычнага спадчына. Для пасольства Германіі ў Беларусі, а таксама для Федэральнага міністэрства замежных спраў Германіі заўсёды істотна звяртаць увагу на сумныя і жалюбныя бакі гісторыі, таму ў гэ-

тых адносінах для нас вельмі важнае супрацоўніцтва з Гістарычнай майстэрняй імя Леаніда Левіна.

Так, у межах Тыдняў ужо 22 верасня ў Гістарычнай майстэрні пройдзе сустрачка з вядомым нямецка-аўстралійскім даследчыкам з Сіднея Конрадам Кейтам. Ён нарадзіўся ў 1941 годзе ў Польшчы ў нямецка-яўрэйскай сям'і. Адна з яго актуальных работ — даследаванне гісторыі паліцэйскага батальёна 322, які прымаў удзел у халасце ў гады Другой сусветнай вайны. Тры гады там спадар Конрад зладзіў адукацыйную паездку па першых месцах крывавага дзеяння батальёна ў Белавежскую пушчу. Сёлета пошук слядоў злачынства прывядзе вучонага ў Мінск і Магілёў. Таксама ў Гістарычнай майстэрні 24 верасня пройдзе сустрачка «Памятка і разуменне: музей Германіі які месцы памяці і навучання», а 12 кастрычніка тут адбудзецца прэзентацыя зборніка дакументаў і матэрыялаў «Трасянец: трагедыя народаў Еўропы, памяць у Беларусі».

— Колькасць разнастайных мерапрыемстваў, якіх праходзяць у межах Тыдняў Германіі, штогод расце, — распавядае дырэктар Інстытута імя Гётэ ў Мінску Франк БАУМАН. — Што важна, мы стараемся праводзіць іх не толькі ў сталіцы, але і ў абласных цэнтрах. У галіне музыкі сёлета пройдуць класічныя, джазавыя і рок-канцэрты. Так, у межах Міжнароднага фестывалю Юрыя Башмета выступіць нямецкая скрыпкачка Вівян Хатнер і міжнародны камерны аркестр

East-West Chamber Orchestra. У Мінск завітаюць таксама джазавыя піяніст, які родам з Беларусі, Лявон Гурвіч і вядомая спявачка Лау Ньюкірк. У сталічных клубах плануецца і выступленні вядомага рок-музыканта Дэні Дзюка з Берліна.

Але своеасаблівым хітом праграмы спадар Баўман адзначыў спектакль Гановарскага дзяржаўнага драматычнага тэатра «Місія» паводле Хайнера Мюлера. Яго пакажуць 15 кастрычніка ў Палацы культуры МАЗ. — Гэты аўтар пайшоў з жыцця каля 20 гадоў таму, але і яго творчасць застаецца запатрабаванай, — распавядае Франк Баўман. — Сюжэт пастановкі пераносіць гледача ў часы Французскай рэвалюцыі. Трох удзельнікаў адраўляюць на Кубу, каб ад імя якіябачыў таксама правесці рэвалюцыю. Але атрымліваецца, што рэвалюцыя пачынае знішчаць сваіх дзяцей, і ў выніку місія на Кубу нічога не вяртае, бо пры ўладзе стаяць зусім іншыя людзі.

У цэлым праграма Тыдняў Германіі багатая і насычаная. Мерапрыемствы ў іх межах пройдуць таксама ў Брэсце, Баранавічах, Мазыры, Оршы, Маладзечне, Гродне, Полацку, Віцебску і Пінску. З падрабязным раскладам можна пазнаёміцца на сайце www.minsk.diplo.de.

Марына ВЕСЯЛУХА, vesialuha@zviazda.by

■ На слыху

«Еўрабачанне-2017» прыляціць у Кіеў

Еўрапейскі вшчальны саюз і Нацыянальная тэлекампанія Украіны нарэшце вызначыліся з горадам, які прыме конкурс «Еўрабачанне» ў 2017 годзе.

Пераможцам адбору стаў, што зусім не дзіўна, Кіеў (нагадаем, украінская сталіца ўжо прымала шоу ў 2005 годзе, а таксама дзяцічы конкурс — у 2009 і 2013 гадах). Як плануецца, удзельнікі 62-га песеннага конкурсу выступяць на сцэне Міжнароднага выставачна-га цэнтры, які можа змясціць да 11 тысяч гледачоў.

Таксама былі канчаткова зацверджаны даты правядзення жывых канцэртаў «Еўрабачання»: першы паўфінал пройдзе ў аўторак, 9 мая, другі — у чацвер, 11 мая, а фінал — у суботу, 13 мая.

Акрамя таго, выканаўца прадзюсар Джон Ола Санд абвясціў, што ў краін, якія жадаюць налета выступіць у конкурсе, ёсць час да сярэдніх кастрычніка, каб падаць у аргкамітэт паярэнныя заяўкі. Канчаткова ж спіс краін-удзельніц будзе сфарміраваны напрыканцы 2016 года.

○ Тым часам Расійскі прадзюсар прапанаваў Беларусі падрыхтаваць артыста для «Еўрабачання»

Ліст з такой ініцыятывай вядомы прадзюсар у музыкант Максім Фадзееў напярэйчыла мінулага тыдня накіраваў на імя кіраўніка Беларусі Аляксандра Лукашкі. Паводле слоў прадзюсара, ён хацеў бы зрабіць падобны жэст у знак удзячнасці за ўчынак беларускага

спартыўнага функцыянера, які разгарнуў расійскі сцяг на адкрыцці Паралімпійскіх гульняў у Рыа-дэ-Жанейра.

У сваю чаргу, як расказаў сам Фадзееў выданню Life.ru, ён адчуў жаданне зрабіць «што-небудзь прыкметнае» і для Беларусі. Выявілася гэта ў лісце да Прэзідэнта Беларусі, дзе прадзюсар прапанаваў «абсалютна бязвыплатна падрыхтаваць ад вашай краіны расійскага артыста на конкурс эстраднай песні «Еўрабачанне» ў 2017 годзе, які таксама ўдзельнічае сцяг Рэспублікі Беларусь над сваёй галавой». Канкрэтны імёнаў кандыдатаў у лісце не названа. Фадзееў дадаў, што, незалежна ад рэакцыі Аляксандра Лукашкі на гэты ліст, ягона павага да кіраўніка дзяржавы і да ўсяго беларускага народа не пахінецца ні на імгненне.

Пра рэакцыю кіраўніка Беларусі на гэту прапанову пакуль што нічога не паведамляецца, а вось у творчых колах яна не выклікала захаплення. У прыватнасці, канцэртны дырэктар гурта «J.Mor» Руслан Старыкоўскі апублікаваў у сацыяльных сетках адкрыты ліст у адказ, дзе выказаў думку, што расійскі прадзюсар проста імкнецца раскруціць сваё новага артыста за кошт Беларусі. Шчырая дапамога прадзюсара беларусам, на думку Старыкоўскага, магла б заключацца ў напісанні якаснай аранжыроўкі для беларускіх артыстаў. Зрэшты, ці пачуў Максім Фадзееў гэты зварот, застаецца невядомым.

Вікторыя ЦЕЛЯХУК

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА. Table with columns: Наименование, Характеристика, Начальная цена продажи, Сумма задатка. Includes details for two lots and contact information.

ОАО «Таксомоторный парк» г. Брест извещает своих акционеров (их представителей) о проведении 28 сентября 2016 г. совместного общего собрания акционеров, участвующих в присоединении ОАО «Таксомоторный парк» г. Брест и ОАО «СПЕЦМОНТАЖСТРОЙ».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА. Table with columns: Предмет аукциона, Наименование, Характеристика, Начальная цена продажи, Сумма задатка.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ. Table with columns: Наименование (описание) имущества, Собственник (владелец) имущества, Наличие обременений, Местонахождение (адрес) имущества, Место (адрес), дата и время проведения торгов, Справочная информация об организаторе торгов, Условия и порядок проведения торгов.

Центр Промышленной Оценки. ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА. Table with columns: Организатор аукциона, Продавец, Вид аукциона, Предмет аукциона, Лот №, Наименование, Адрес.

Центр Промышленной Оценки. ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА. Table with columns: Организатор аукциона, Продавец, Предмет аукциона, Назначение, Назначение, Назначение, Назначение.

ОАО «Таксомоторный парк» г. Брест извещает своих акционеров (их представителей) о проведении 28 сентября 2016 г. совместного общего собрания акционеров, участвующих в присоединении ОАО «Таксомоторный парк» г. Брест и ОАО «СПЕЦМОНТАЖСТРОЙ».

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ. Table with columns: Наименование (описание) имущества, Собственник (владелец) имущества, Наличие обременений, Местонахождение (адрес) имущества, Место (адрес), дата и время проведения торгов, Справочная информация об организаторе торгов, Условия и порядок проведения торгов.

Table with 6 columns: No p/n, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2016 год, 2015 год. Title: КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 июля 2016 г. ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «Белагропромбанк»

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь-июнь 2016 года ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «Белагропромбанк»

Table with 6 columns: No p/n, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2016 год, 2015 год. Title: КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь-июнь 2016 года

И.о. Председателя Правления П.Е.Василевский
Главный бухгалтер М.А.Шаповалова
Дата подписания «29» августа 2016 г.
http://www.belapb.by/ru/about/bank-activity/indexes/finansovaya-otchetnost-bankovskogo-holdinga/konsolidirovannaya-kvartalnaya-otchetnost/?p=na-otchetnyy-datu-01-07

РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки» извещает о проведении 17 октября 2016 г. в 10.00 открытого аукциона по продаже объектов недвижимости – зданий, сооружений, перегородочных устройств и оборудования, расположенных по адресу: Гомельская обл., Мозырский р-н, г. Мозырь, ул. Пролетарская, 74, принадлежащих Открытому акционерному обществу «Гомельлепром» на праве собственности

Table with 4 columns: Наименование объекта, Адрес объекта, Краткая характеристика объекта, Начальная цена, Задаток. Title: Лот №1

Место проведения аукциона: г. Гомель, ул. Артема, 23. Заявления на участие в аукционе с приложением необходимых документов принимаются по адресу: г. Гомель, ул. Артема, 23, 2-й этаж, каб. 2-6 по рабочим дням с 9.00 до 12.00 и с 13.00 до 16.00 по 14 октября 2016 г. включительно. Подать документы по почте не допускается.

ПРАВИЛА РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Волшебные выходные в ДИСНЕЙЛЕНД!»

Настоящие правила проведения рекламной игры «Волшебные выходные в ДИСНЕЙЛЕНД!» (далее – Правила), осуществляемые в целях рекламы и стимулирования реализации продукции, производимой (импортируемой) под товарными знаками «Кока-Кола», «Кока-Кола Зеро», «Фанта», «Спрайт», разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 №51 (с изменениями и дополнениями), и определяют порядок проведения рекламной игры «Волшебные выходные в ДИСНЕЙЛЕНД!» (далее – Рекламная игра).

1. В настоящих Правилах нижеперечисленные термины имеют следующее значение:
Регистрационные данные – совокупность данных, которые необходимо ввести на странице рекламной игры на Интернет-сайте www.promo.korona.by для участия в Рекламной игре, а именно:
• Номер кассового (товарного) чека торгового объекта «Корона»;
• Адрес торгового объекта «Корона»;
• Дата и время приобретения Продукции.
Вышеуказанные данные берутся из кассового (товарного) чека, получаемого при приобретении Продукции в торговых объектах «Корона».

Table with 4 columns: Этап №, Участвуют все карточки, зарегистрированные в период с... по..., Дата и время розыгрыша, Призы для каждого из розыгрышей. Title: Порядок проведения Розыгрыша призового фонда, порядок определения победителей Рекламной игры

Table with 4 columns: № п/п, Наименование торгового объекта, Адрес торгового объекта, Адрес торгового объекта. Title: Адреса торговых объектов

9.1. Сертификат «Поездка в Диснейленд для 4-х человек»:
• Страна: Французская Республика
• Город: Париж
• Отель: Disneyland hotel 5* (Rue de la Marnière, 77777 Cheshy, France)
• Звезд: 03 января 2017 года
• Продолжительность: 4 дня/3 ночи
• Категория номера: CLASSIC ROOM для 4-х человек
• В Поезде будут:
• Проживание в отеле (Disneyland hotel 5*), в течение 4 дней: 3 ночи и 4 дня
• Городской налог на проживание в отеле (Disneyland hotel 5*)
• Питание: Завтраки
• Входные билеты на все дни пребывания в 2 парка (Walt Disney Studios® Park и Disneyland® Park)
• Авиаперелет Аэропорт Национальный Аэропорт Минск (Минск-1) – Аэропорт Париж, Шарль Де Голль (CDG) – Аэропорт Национальный Аэропорт Минск (Минск-1) – Аэропорт Париж, Шарль Де Голль (CDG)
• Индивидуальный трансфер: Аэропорт Париж, Шарль Де Голль (CDG) – Отель Disneyland hotel 5* (Disneyland Hotel Rue de la Marnière Cheshy, 77777) – Аэропорт Париж, Шарль Де Голль (CDG)
• Медицинская страховка
В Поездку в Диснейленд для 4-х человек не входит:
• консульский сбор в посольстве Французской Республики (визовое оформление).
• 2. Подарочная карта 500 тыс. (далее – Сертификат Корона);
• срок действия сертификата до 31 декабря 2016 года;
• сертификат дает право одновременного приобретения товара (товаров) из ассортимента и по ценам, существующим и представленным в момент предъявления Сертификата Корона в месте его обращения, на день приобретения товара на сумму, равную номиналу сертификата;
• пункты реализации: магазины «Корона», «Корона – Техно», «Молды Молд».

Надзея на Токіо

Паліна КАСПЯРОВІЧ:

«НАСТУПНАЯ АЛІМПІЯДА — ДАКЛАДНА МАЯ!»

Адзін за ўсіх і ўсе за аднаго

У канцы чэрвеня Еўрапейская федэрацыя фехтавання зацвердзіла календар спаборніцтваў на 2017 год. З 21-га па 26-га красавіка чэмпіянат кантынента U-23 пройдзе ў Мінску. Беларусы робяць стаўку на жаночую шаблю — з маладзёжных чэмпіянатаў Еўропы нашы дзятчаты спраўна прывозіць медалі.

Фехтавальшчыкаў часта параўноўваюць з мушкетэрамі. Як адзіны ад гэтага вобразу? Вось і ў балгарскім Плоўдзіве бронзавыя медалі выйграла чачэўка — Паліна Каспяровіч, Дар'я Андрэева, Ганна Іванішчанка і Аліса Утлік. Адказаць за прызёрка давялося... Атосу: у аднаго з герояў раману Александра Дзюма і Паліны Каспяровіч знайшося шмат агульнага.

«Ляўшун вельмі абмяжоўвае суперніка, калі той не падрыхтаваны да гэтага», — сказаў Атос Д'Артаньяну пры сустрэчы. Самы спрактыкаваны з мушкетэраў быў універсалам, а з навічкамі распраўляўся адной левай. У гэтай ролі трымае зброю і Паліна, дастаўляючы сапернікам вялікія няручнасці.

У нас ёсць прыёмы, якія сякуць ці колюць. Скажам, у шпале ўразлівае ўсё цела цалкам — можа трапіць і ў нагу, і ў палец. У шаблі ж заліваюцца удары толькі ў корпус. У які сектар меціць праўшун, адгадаць лягчы. А вось абараніцца ад выпадку лухшы не так і проста. Таму тут у мяне перавага.

Выйграўшы медаль на маладзёжнай «Еўропе», беларускі зрабілі бронзавы дубль. Такага ж поспеху яны дабіліся ў 2014 годзе. На гэты раз узнагароды аспрачалі не пяць, а дзевяць жаночых камандаў. І лёс бронзы вырашыўся ў апошні момант.

— Усе былі вельмі напружанымі. Па сетцы нам дасталіся моцныя саперніцы. Немак мы адолелі з розніцай у адзін удар — 45:44. Расіянкам праігралі «на 38», але змагаліся да канца. У вырашальным паядынку

сустраліліся з полякамі. Апошняй на дарожку выхадзіла Даша Андрэева. Пры ліку 44:44 мы з Аняй Іванішчанкай накіраваліся да выходу — спалілі ўсе нервы. Затым усё ж вырашылі застацца. Заплюшчылі вочы — і неўзабаве пачулі непадалёк крыкі радасці. За нас «хварэлі» і беларусы-рапірысты, і ўся мужчынская зборная Грузіі. Вядома, у гэты момант адчулі шчасце! Дзятчаты падтрымлівалі адна адну, былі вельмі згуртаваныя. Цяпер хочам гэтым жа складам добра выступіць у сябе дома. Памяняць бронзавыя медалі на якія-небудзь іншыя.

На закрыцці турніру чатырохразовая алімпійская чэмпіёнка Алена Бялова прыняла ў Плоўдзіва эстафету: у наступным годзе першынство кантынента пройдзе ў Мінску. Вядома, беларускіх гледачоў да яго трэба падрыхтаваць. На Захадзе так і робяць: у зале ўсталяваюць вялікі экран, тлумачаць заўзятарам, што да чаго, каб тыя не глядзелі на дарожкі пустымі вачыма. З наскоку ўсе прамудрасці фехтавання не спасцігнуць,

але засвоіць асновы можна. Фінты, ілжывыя удары, падманныя рухі — гэты від спорту належыць да разраду інтэлектуальных.

— Трэнер Рыгор Лапатнёў мяне вучыць: «Ты, як у шахматах, павінна разгадаць, які прыём задумала саперніца, і абыграць яе». Відэа баёў знаходзім у інтэрнэце, глядзім яго, разбіраем памылкі. Напрыклад, нядаўна рыхтаваліся да адной мексіканкі. Зразумелі, што яе атакі вельмі кароткія. Значыць, можна зрабіць дробную падрыхтоўку, адступіць назад. А калі саперніца «праваліцца» — біць яе па масцы. Трэба пастаянна думаць, аналізаваць, «уключаць галаву» ў штодзённым жыцці. Даша Андрэева любіць разгадаць крыжанкі. На «Еўропу» брала з сабой часопіс, увесь яго скрэмзала. Мы па меры сіл ёй дапамагалі, падказвалі. Ну і трэніравацца таксама трэба. Залу ў Мінску на вуліцы Фабрыцыуса дзелім з рапірыстамі, займаемся два разы на дзень. Яшчэ ёсць АФП — практыкаванні на выносливасць, на каардынацыю. У шаблiстаў бой доўжыцца ў сярэднім хвілін 9, але ўсе роўна нагрузка вялікая.

Акрамя камандных дасягненняў, у 20-гадовай Паліны Каспяровіч ёсць і асабістыя. Яна становілася чэмпіёнкай Беларусі сярод юніёрак, была прызёркай этапу Кубка Еўропы U-23. Сёлета спартсменцы зусім мала не хапіла, каб трапіць на Гульні ў Рыа.

— Заняла другое месца на кваліфікацыйным турніры ў Празе, а трэба было толькі першае. Вядома, расхвалявалася. Але нічога, наступная Алімпіяда дакладна мая. Азіны, хто ўзрадаваўся такому раскладу, — мой хлопцек. Андрэй начытаў пра Бразілію розных страшылак і баюся за мае здароўе. Наогул жа за мяне ён рады, хоць і далёкі ад спорту. Мы абое родам з Маладзечна. Так што на хатняй «Еўропе» пару электрычак бальшчыкаў забеспечым.

Аляксандр КАВАЛЁЎ

Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

ЯК ЗАХАВАЦЬ ЯБЛЫКІ ДА ВЯСНЫ

Якая радасць, калі яблыкі ўрадзіліся! Ходзіш і любішся на дрэвы, усыпаныя моцнымі наліўнымі пладамі... эх, прыгажосць! І адначасова ў галаве трывала пасляяцка думка: як захаваць усё гэта багацце да наступнага ўраджаю? Але, калі ведаць некаторыя секрэты, гэта цалкам вырашальнае заданне!

Наколькі доўга будзе захоўвацца яблыкі, наўпрост залежыць ад іх сорту. Далёка не кожны валодае здольнасцю працягнуць час захоўваць харчовыя і пажыўныя ўласцівасці.

ЗДЫМАЕМ ПРАВІЛЬНА

Калі ўжо вы задумалі захоўваць яблыкі ў натуральным выглядзе, то трэба з моманту збору пачынаць дзейнічаць правільна, таму што шмат у чым ад таго, як вы гэта зробіце, залежыць тэрмін іх «далейшага жыцця».

• Збіраць плады трэба ў момант здымнай спеласці (калі толькі пачалі ападаць здаровыя спельныя яблыкі — па 5-6 штук у суткі)

- Здымаць яблыкі толькі ў сухое надвор'е
- Не адрываць ад яблыка пладаножку
- Не выціраць з пладоў прыродныя вазковыя наліты
- Сарванныя яблыкі не кідаць, а акуратна ўкладваць у падрыхтаваную ёмістасць
- Каб не траўмаваць плады пры зборы, пачынаць трэба з ніжніх галінак, пераходзячы да верхніх
- Каб не параніць яблык падчас уборкі з дрэва, дастаткова, узяўшы яго ў далонь, пракуціць разам з пладаножкай — яблык лёгка аддзеліцца ад галінкі.

САРТУЕМ

Некаторыя неспрактываваныя садоўнікі, зняўшы яблыкі з дрэва проста ў скрыні, у гэты ж дзень адраўваюць іх у склеп «на зіму». І дапускаюць памылку. Апусціць у склеп на халод надрэзана, але толькі на кароткі час. Перад упадкаваннем яблыкі сапраўды лепш за ўсё патрымаць у халаднаватым памяшканні 2-3 тыдні, каб выявіліся прыкметы магчымых дэфектаў. Але потым неабходна зрабіць наступнае:

- Яблыкі трэба перабраць і адбраць толькі здаровыя плады, якія не маюць механічных пашкоджанняў, лепш з пладаножкай
- Лепш разабраць яблыкі па памерах: асобна буйныя, сярэднія і дробныя.
- Мыць ці праціраць яблыкі не трэба!

УКЛАДАЕМ НА ЗАХОЎВАННЕ

Спосабаў і варыянтаў укладвання яблыкаў на доўгае захоўванне шмат, кожны можа выбраць свой.

«Простая» укладка

Выкладзі яблыкі пладаножкай угору (калі пладаножка занадта доўгая і траўмуюць скурку іншых, іх трэба пакараціць) у два пласты, каб зручна было назіраць за імі ў працэсе захоўвання. Яблыкі нічым не перакладаюцца. Можна выкладзі такім спосабам і значна больш яблыкаў — поўны кошык або скрыньку. Але такі спосаб самы «недаўгаўвечны», таму што пры ўз'яўленні хоць бы аднаго ачага гніення працэс хутка будзе распаўсюджвацца на астатнія плады. Выкарыстоўваючы падобны метада, правярка закладкі трэба будзе рэгулярна.

Дрэзна захоўваюцца яблыкі з дрэў, перакормленныя угнаеннямі.

У паперы
Кожны яблык загарнуць у паперу або папярэую сурвэтку, выкладзі радамі ў скрыню, пладаножкай дагары. Гэты спосаб (пры ўмове, што ўсе яблыкі выбраны здаровымі) зарэкамендаваў сябе вельмі добра.

Параспяненне

На дно скрыні выкладзі слой (3 см) прамытага і высушанага пяску з попелью. Выкладзі на пясок пласт яблыкаў так, каб яны не дакраналіся адзін аднаго, засыпаць цалкам пяском з попелью, зверху выкладзі такім жа чынам яшчэ 2-3 пласты. Параспяваюцца можна і іншымі сухымі і сыпкімі матэрыяламі: шалунінай грэчкі, лёну або цыбулі, торфам, мохам, лісцем дрэў, пілавіннем, габлюшкамі дрэў ліставых парод.

Пясок, якім параспяваюць яблыкі для захоўвання, павінен перавышаць 5%, інакш яблыкі могуць пачаць псавацца. Спосаб перакладання яблыкаў саломай сябе

не апраўдаў, бо плады набываюць непрыемны пах.

Адлучаны ад аднаго яблыкі выдатна перажываюць зіму і нават вясну, працягласць захоўвання абмяжоўваецца толькі трываласцю сарту.

У поліэтыленавых пакетах

Добра зарэкамендаваў сябе спосаб захоўвання яблыкаў у поліэтыленавых пакетах. Трэба пакласці ў пакет 2-4 кг яблыкаў аднаго сорту, звязаць, у пакеце зрабіць 4-5 надрэзаў-дзірачак для вентыляцыі. Захоўваць пры тэмпературы ад -1 да +1 градуса.

Можна змайстраваць перагародкі для яблыкаў з кардону, зрабіўшы на яго палосках надрэзы на роўных адлегласцях і сумяшчаны лісты крыж-накрыж. Атрымаюцца квадратныя ячэйкі

У зямлі

Калі няма склепа, можна захоўваць яблыкі ў зямлі. Прыгатаваць заганда яму або траншею глыбінёй 40-50 см, у перыяд наступлення халадоў каля -5...-7 градусаў спакаваць яблыкі ў поліэтыленавыя пакеты па 5-6 кг і закладзі ў яму. На дно ямы і над пакетами лепей пакласці галіны елкі або ядлоўцу для засцяржогі ад мышы. Застаецца засыпаць усё зямляй.

Пры закованні ў зямлю мяшкоў з яблыкамі для зручнасці можна перавязаць іх вярочкай, а канцы вярочкі выпусціць вонкі, прывязаўшы да палкі. У далейшым досыць цягнуць за вярочку, і мяшок «падывецца» на паверхню. Каб лягчы было шкаркы шхануку зямлі, можна прадумаць свой знак — палка, сцяжок, арматура... Закаваныя яблыкі выдатна захоўваюцца пад зямляй аж да вясны. Для поўнаці дачнікі яшчэ насыпаюць зверху на ямы аглае лісце — яно засцеражэ плады ад халаду.

Апрацоўка вуглякіслым газам

Ёсць вопыт працяглага захоўвання яблыкаў у пакетах, куды з дапамогай сіфона для газавання вады павольна нагнаецца вуглякіслы газ (адтуліна затым запайваецца). Такі пакет з яблыкамі выдатна захоўваецца ў склепе доўгі час.

Апрацоўка ультрафіялетам

Прадпрыемальныя дачнікі прапануюць нават апрацоўваць яблыкі, раскладзеныя ў адзін пласт, бактэрыцыднай ультрафіялетавай лампай. На адлегласці 1,5 метра на працягу 20-30 хвілін (адзін раз перавярнуўшы для раўнамернага апраменьвання). Па сведчаннях тых, хто апрабаваў гэты спосаб, на працягу зімы на пладах не назіраліся ніякія гіпласныя пашкоджанняў.

УМОВЫ ЗАХОЎВАННЯ

Вядома ж, немагаванае і стварэнне падрыхтаваным пладам правільных умоў — тады, у якіх яны змогуць без шкоды для сябе захоўвацца, колькі дазволіць асаблівасці сорту.

Склеп, перад тым як занесці плады на захоўванне, рэкамендуецца ў мотэх дэзынфекцыі апрацаваць:

- сцены паблічкі свежагашанай вапнай з медным купарвасам (з разліку 1,5 кг вапны + 150 г меднага купарваса на 10 л вады)
- падлогу ў склепе апырскаць растворам жалезнага купарваса (з разліку 450-500 г на 10 л вады)

Памеры, форма і канструкцыя тары для зімовага захоўвання яблыкаў могуць быць любыя. Асноўны патрабаванні: чысціня і трываласць. Што да матэрыялу, то скрыні могуць быць выраблены з драўніны або з кардону, кошыкі могуць быць як племённымі з лозы, так і з сінтэтычных матэрыялаў. Тару, у якой ужо захоўваліся яблыкі або іншая садавіна і гародніна, трэба абавязкова ачысціць і пажадана прадэзынфіцыраваць.

Найбольш спрыяльнай для захоўвання яблыкаў лічыцца тэмпература ад -1 градуса да +1. Але і пры тэмпературы ў +2... +4 градусах вынікі таксама застаюцца прыемнымі.

Аптымальная вільготнасць — 85-95%. Пры нізкай вільготнасці яны хутка вянуць.

Фотафакт

У вёсцы Залузе Жабінкаўскага раёна, побач з райкой Мухавец, месціцца прыватны падворак Марыі і Уладзіміра Юрасікаў. Дбайныя гаспадары трымаюць вялікую гаспадарку. Улюбённымі — коні Гораці і Зарына. Нядаўна ў грывастым стаці з'явілася папаўненне — нарадзілася прыгажуня Фата. Жарабя даверліва тыхаецца храпкай у далоні гаспадароў, бегае навыверадкі па лузе з двухгадовай дзятчынкай Юнай. Ну як не сфатаграфавана з такой мілай істотай!

г. Жабінка.

Тачына МАКАРАНКА і жарабятка Фата.

Дзеці — яны і ў жывёл, і ў людзей — дзеці...

СЁННЯ

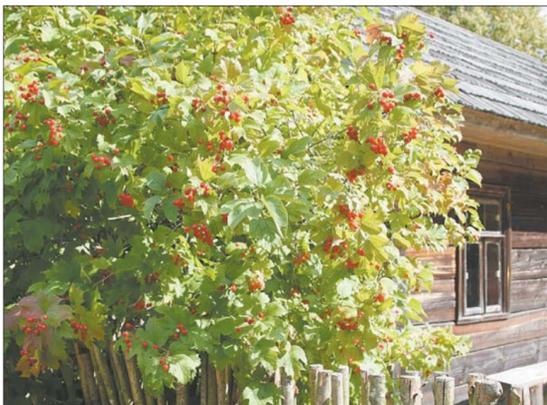
Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	6.41	19.28	12.47
Віцебск	6.30	19.18	12.48
Магілёў	6.31	19.18	12.47
Гомель	6.29	19.13	12.44
Гродна	6.57	19.43	12.46
Брэст	6.59	19.42	12.43

Месяц

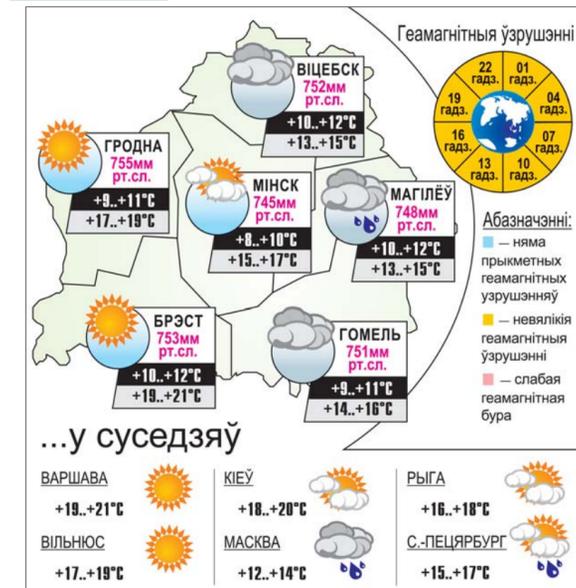
Першая квадра 09.09—15.09.
Месяц у сусор'і Вадалея.

Імяніны

Пр. Марфы, Сямёна.
К. Альберта, Бярнарда, Рамана.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Разумную жанчыну мужчына амаль не адчувае на сваёй шыі.

— А твой муж не можа нечакана вярнуцца з камандзіроўкі?
— І не спадзявайся...

Восень — пара перамен. Пара пераждзіць з віна на глінтвейн.

— Што б вы выбралі: грошы ці славу?
— Славу, напэўна: тады грошы і так будуць.
— Вячаслаў, прыемна пазнаёміцца!

Жаночая прыкмета: выйшла з дому ненафарбаванай — сустрэнеш усіх знаёмых!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЬІЛА, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. САНЧУК (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦИШОШЫК (намеснік галоўнага рэдактара).

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавчая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, сакаратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадатка: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае саманраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 28 27 27, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэры: 287 18 81.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by.

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.by.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісьмы. Перадруж матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адукувана ў Рэспубліканскім універсітэце «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 3668.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
13 верасня 2016 года.